

Załącznik Nr 6 do Uchwały Nr 1827/22
Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 października 2022 r.

OCENA SPEŁNIENIA ZASADY DNSH (NIE CZYŃ POWAŻNYCH SZKÓD)
NA POZIOMIE PROJEKTU PROGRAMU FUNDUSZE EUROPEJSKIE
DLA MAŁOPOLSKI 2021-2027

PECTORE CO

„Pectore – Eco” Sp. z o.o.
ul. Dolnych Wałów 1 lok. 22
44-100 Gliwice

www.pectore-eco.pl

Gliwice, lipiec 2022 r.

Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych

Spis treści

Wprowadzenie	6
Priorytet 1. Inteligentny i konkurencyjny region.....	8
1. Cel szczegółowy 1(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.....	8
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(i).....	8
1.2. Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP1(i)	13
1.3. Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP1(i)).....	18
2. Cel szczegółowy 1(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów ...	19
2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(ii)	19
3. Cel szczegółowy 1(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	22
3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(iii)	22
4. Cel szczegółowy 1(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.....	25
4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(iv)	25
Priorytet 2. Energetyka i środowisko	28
1. Cel szczegółowy 2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.....	28
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(i)	28
1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(i)	35
1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(i)).....	47
2. Cel szczegółowy 2(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.....	53
2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(ii)	53
2.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach w ramach CP2(ii).....	55
2.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(ii)).....	58
3. Cel szczegółowy 2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	59
3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(iv)	59
3.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(iv)	63
3.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(iv)).....	66
4. Cel szczegółowy 2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ...	68
4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(v)	68

4.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(v).....	70
4.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(v)).....	72
5. Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	72
5.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(vi)	72
5.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(vi)	78
6. Cel szczegółowy 2(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.....	81
6.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(vii)	81
Priorytet 3. Zrównoważona mobilność miejska	84
1. Cel szczegółowy 2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	84
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(viii)	84
Priorytet 4. Mobilna Małopolska.....	95
1. Cel szczegółowy 3(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.....	95
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP3(ii)	95
1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach 3(ii).....	106
1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach 3(ii)).....	115
Priorytet 5. Małopolska infrastruktura społeczna.....	117
1. Cel szczegółowy 4(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.....	117
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(ii)	117
2. Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.....	119
2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(iii)	119
3. Cel szczegółowy 4(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.....	122
3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(v)	122
4. Cel szczegółowy 4(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.....	126

4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(vi)	126
Priorytet 6. Społeczna Małopolska.....	129
1. Cel szczegółowy 4(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.....	129
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(a)	129
2. Cel szczegółowy 4(c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	131
2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(c)	131
3. Cel szczegółowy 4(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	133
3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(d).....	133
4. Cel szczegółowy 4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	136
4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(f).....	136
5. Cel szczegółowy 4(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	138
5.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(g)	138
6. Cel szczegółowy 4(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	140
6.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(h).....	140
7. Cel szczegółowy 4(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	143
7.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(1).....	143
8. Cel szczegółowy 4(j) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie	144
8.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(j)	144
9. Cel szczegółowy 4(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki	

skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	145
9.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(k)	145
10. Cel szczegółowy 4(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	154
10.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(l)	154
Priorytet 7. Małopolska bliżej mieszkańców	155
1. Cel szczegółowy 5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	155
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP5(i)	155
1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP5(i)	162
1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP5(i)).....	176
2. Cel szczegółowy 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	183
2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP5(ii)	183
2.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach w ramach CP5(ii).....	187
2.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP5(ii)).....	194
Priorytet 8. Sprawiedliwa transformacja Małopolski Zachodniej	198
1. Cel szczegółowy: Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	198
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach Priorytetu 8	198
1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach Priorytetu 8	206
1.3 Ocena merytoryczna typów działań w ramach Priorytetu 8 (w ramach Priorytetu 8)	211
Priorytet 9. Pomoc techniczna [EFRR, EFS+, FST]	213
1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach Pomocy technicznej	213

Wprowadzenie

Ocena DNSH („nie czyni poważnej szkody”; ang. „Do No Significant Harm”), zgodnie z opracowanym podręcznikiem dot. zgodności przedsięwzięć finansowanych ze środków UE z zasadą DNSH¹, jest „zasadą dotyczącą niewspierania ani nieprowadzenia działalności gospodarczej, która powoduje znaczące szkody dla któregośkolwiek z celów środowiskowych, w stosownych przypadkach, w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852”².

Ocena powinna uwzględniać zasady wynikające z:

- Noty Komisji Europejskiej EGESIF_21-0025-00 z 27.09.2021 r.,
- Wytucznych technicznych dotyczących stosowania zasady „nie czyni poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (2021/C 58/01).

Stosowanie zasady „nie czyni poważnej szkody” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) w sprawie taksonomii jest obowiązkowe i dotyczy wszystkich programów i projektów finansowanych ze środków EFRR i FS w perspektywie 2021 – 2027. Zatem również wykonanie oceny projektu programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 (FEM21-27) pod kątem zgodności z zasadą DNSH jest obowiązkowe.

Jako znaczące szkody dla sześciu celów środowiskowych objętych rozporządzeniem w sprawie taksonomii należy rozumieć:

1. dana działalność wyrządza poważne szkody *łagodzeniu zmian klimatu*, jeżeli prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych;
2. dana działalność wyrządza poważne szkody *adaptacji do zmian klimatu*, jeżeli prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa³;
3. dana działalność wyrządza poważne szkody *zrównoważonemu wykorzystywaniu i ochronie zasobów wodnych i morskich*, jeżeli działalność ta szkodzi dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobremu stanowi środowiska wód morskich;
4. dana działalność wyrządza poważne szkody *gospodarce o obiegu zamkniętym*, w tym zapobieganiu powstawaniu odpadów i recyklingowi, jeżeli działalność ta prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, lub do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, lub jeżeli długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska;

¹ Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” - zasadą DNSH, Podręcznik dla administracji publicznej, MFIPR 2022.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (zwane również rozporządzeniem w sprawie taksonomii).

³ Oznacza to w szczególności, że poważne szkody dla celu adaptacji do zmian klimatu można wyrządzić poprzez: niedostosowanie danego działania do negatywnych skutków zmiany klimatu, gdy działalność ta jest zagrożona takimi skutkami lub nieprawidłowe przystosowanie czyli wprowadzenie rozwiązania adaptacyjnego chroniącego jeden obszar przy jednoczesnym zwiększeniu ryzyka na innym obszarze.

5. dana działalność wyrządza poważne szkody *zapobieganiu zanieczyszczeniu i jego kontroli*, jeżeli prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi;

6. dana działalność wyrządza poważne szkody *ochronie i odbudowie bioróżnorodności i ekosystemów*, jeżeli działalność ta w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii.

Wykonanie oceny DNSH powinno opierać się na wykonaniu dwóch etapów prac:

Etap 1- tzw. screening, polegający na wykonaniu wstępnej oceny, czy planowane działanie może mieć przewidywalny negatywny wpływ na któryś z celów środowiskowych (tzw. lista kontrolna), zrealizowany w postaci zestawienia tabelarycznego,

Etap 2- właściwa ocena DNSH w odniesieniu do każdego celu środowiskowego określonego w art. 17 rozporządzenia o taksonomii (ocena merytoryczna)- w przypadku zaznaczenia na liście kontrolnej odpowiedzi „tak” dla danego celu środowiskowego. Ocena merytoryczna realizowana jest w postaci zestawienia tabelarycznego.

W przypadku zidentyfikowania potencjalnych zagrożeń dla zgodności z zasadą DNSH, powinny zostać zaproponowane niezbędne środki zapobiegawcze i/lub łagodzące, niezbędne dla wdrożenia w celu zapobiegania i kompensowania wszelkich znaczących szkód w odniesieniu do ww. sześciu celów zasady DNSH.

W odniesieniu do planowanych do dofinansowania przedsięwzięć, które będą realizowane w ramach programów poddanych ocenie DNSH, jeśli dany rodzaj działania (inwestycja/obszar interwencji/typ projektów), na etapie oceny DNSH programu został uznany za zgodny z zasadą DNSH, oznacza to, że przedsięwzięcie realizowane w jego ramach również można uznać za zgodne z zasadą DNSH. Powyższe powinno zostać zrealizowane przez odpowiedni dobór kryteriów wyboru projektów przez instytucje zarządzające.

Priorytet 1. Inteligentny i konkurencyjny region

1. Cel szczegółowy 1(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(i)

1(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Typy działań: prace badawczo-rozwojowe na rzecz przedsiębiorstw			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel. Działania będą obejmowały badania naukowe (przemysłowe/aplikacyjne) i prace rozwojowe włącznie z przygotowaniem do wdrożenia wyników prac B+R w działalności gospodarczej, w tym tworzenie prototypów lub instalacji demonstracyjnych i testowanie ich również przy zaangażowaniu użytkowników końcowych. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie ma przewidywanego wpływu na ten cel. Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat, obejmuje transformację przemysłu wytwórczego uwzględniającą konieczność redukcji emisji środowiskowych (w szczególności gazów cieplarnianych) oraz wykorzystania zasobów naturalnych i zmniejszenia oddziaływania środowiskowego przedsiębiorstw. Inwestycje realizowane przez podmioty uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia- projekty badawczo-rozwojowe, nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany z opracowaniem nowych, przyjaznych środowisku, technologii.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: wdrożenie wyników prac B+R			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel. Wsparcie będzie kierowane na wdrożenie wyników prac B+R do działalności własnej przedsiębiorstwa, poprzez rozpoczęcie produkcji lub świadczenia usług na bazie innowacyjnego rozwiązania / rozwiązań opracowanych w ramach fazy B+R. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat, obejmuje wdrożenie wyników prac B+R do działalności własnej przedsiębiorstwa, co wspiera transformację przemysłu w kierunku redukcji emisji środowiskowych (w szczególności gazów cieplarnianych) oraz redukcji wykorzystania zasobów naturalnych i zmniejszenia oddziaływania środowiskowego przedsiębiorstw. Inwestycje realizowane przez podmioty powinny uwzględniać i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie uwzględnia procesów inwestycyjnych, w związku z tym nie będzie powodować niekorzystnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany z wdrażaniem nowych, przyjaznych środowisku, technologii.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

			Można wskazać na niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku z wprowadzeniem innowacyjnych, prośrodowiskowych rozwiązań w przedsiębiorstwach.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: rozwój infrastruktury przedsiębiorstw niezbędnej dla prowadzenia prac B+R			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
Typy działań: bony na innowacje dla MŚP			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel. Bony na innowacje będą stanowić element systemu zachęt do podejmowania działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przez mniejsze podmioty gospodarcze.

			Wsparcie w ramach działania może zostać przeznaczone na zakup usługi związanej z opracowywaniem, rozwojem i praktycznym zastosowaniem nowego lub ulepszanego produktu (wyrobu, usługi), bądź zmian procesowych w przedsiębiorstwie, dotyczących głównie innowacji technicznych/ technologicznych, w tym również innowacji społecznych i ekoinnowacji. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie ma przewidywanego wpływu na ten cel. Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat, obejmuje transformację w kierunku redukcji emisji środowiskowych oraz redukcji wykorzystania zasobów naturalnych i zmniejszenia oddziaływania środowiskowego przez mniejsze podmioty gospodarcze. Działania uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie uwzględnia procesów inwestycyjnych, w związku z tym nie będzie powodować niekorzystnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia- zakup usług opracowania rozwiązań, nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów. Wskazany możliwy zakres wsparcia projektów w zakresie ekoinnowacji, wskazuje na możliwy pozytywny wpływ realizowanych typów projektów na ten cel środowiskowy.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany z wdrażaniem nowych, przyjaznych środowisku, technologii.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: infrastruktura badawcza sektora nauki			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		

Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.

1.2. Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP1(i)

1(i) rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Typy działań: rozwój infrastruktury przedsiębiorstw niezbędnej dla prowadzenia prac B+R			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	W ramach działania mogą być realizowane projekty uwzględniające wsparcie inwestycyjne, poprzez realizację infrastruktury badawczo- rozwojowej. Spełnienie wymagań niemal zeroenergetycznych budynków (nZEB) w przypadku rozbudowy przedsiębiorstwa o nowe budynki - wymagania dyrektywy o charakterystyce energetycznej budynków (EPBD) w odniesieniu do budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej. Ponadto procesy produkcyjne powinny zapewnić minimalizację zużycia energii oraz zasobów naturalnych.
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Budynki mogą być narażone na fale upałów lub mrozów. Wymagana termoizolacja takich budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich oraz niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu istniejących budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.

<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		
<p>Przejsście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>W ramach działania będą realizowane projekty polegające na rozbudowie lub modernizacji infrastruktury badawczo-rozwojowej. Możliwa jest budowa lub modernizacja budynków. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, automatycznie, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>W ramach działania będą realizowane projekty, w których nacisk będzie położony na wsparcie inwestycyjne, w szczególności produkcyjne, na rozwój infrastruktury przedsiębiorstw. Projekty nie będą wpływały negatywnie na ochronę powietrza, gleb i wody. Pośrednio mogą przyczyniać się do ograniczenia emisji do powietrza, wód i gleb przez wdrażanie nowoczesnych technologii w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody i gleby. Proces realizacji inwestycji prowadzony będzie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem. Należy przypuszczać, że projekty powstaną również w branżach związanych z ochroną środowiska w tym w</p>

			zakresie ochrony powietrza, wody i gleby, a co za tym idzie mogą pozytywnie wpłynąć na ten aspekt środowiskowy.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: infrastruktura badawcza sektora nauki			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	W ramach działania mogą być realizowane projekty uwzględniające wsparcie inwestycyjne, poprzez realizację infrastruktury badawczej sektora nauki. Spełnienie wymagań NZEB w przypadku rozbudowy obiektów infrastruktury publicznych organizacji badawczych o nowe budynki - wymagania dyrektywy EPBD w odniesieniu do budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej. Ponadto procesy produkcyjne powinny zapewnić minimalizację zużycia energii oraz zasobów naturalnych.
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Budynki mogą być narażone na fale upałów lub mrozów. Wymagana termoizolacja takich budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich oraz niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu.

			Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W ramach działania będą realizowane projekty polegające na rozbudowie lub modernizacji infrastruktury publicznych organizacji badawczych. Możliwa jest budowa, rozbudowa lub przebudowa budynków. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, automatycznie, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	W ramach działania będą realizowane projekty, w których nacisk będzie położony na wsparcie inwestycyjne, w szczególności na budowę, przebudowę, rozbudowę lub doposażenie obiektów infrastruktury.

			<p>Projekty nie będą wpływały negatywnie na ochronę powietrza, gleb i wody. Pośrednio mogą przyczynić się do ograniczenia emisji do powietrza, wód i gleb przez wdrażanie nowoczesnych technologii w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody i gleby. Proces realizacji inwestycji prowadzony będzie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem. Należy przypuszczać, że projekty powstaną również w branżach związanych z ochroną środowiska w tym w zakresie ochrony powietrza, wody i gleby, a co za tym idzie mogą pozytywnie wpłynąć na ten aspekt środowiskowy.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p>			

1.3. Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP1(i))

1(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Typy działań: rozwój infrastruktury przedsiębiorstw niezbędnej dla prowadzenia prac B+R

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- odpady, które byłyby składowane lub unieszkodliwiane w inny sposób, są ograniczone poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów oraz, w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki;
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

Typy działań: infrastruktura badawcza sektora nauki

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- odpady, które byłyby składowane lub unieszkodliwiane w inny sposób, są ograniczone poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów oraz, w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki;
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

2. Cel szczegółowy 1(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów

2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(ii)

1(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów			
Typy działań: e-administracja i cyberbezpieczeństwo			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”

<i>pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Projekty związane ze zwiększaniem dostępności do instytucji i usług publicznych, dalszy rozwój elektronicznej administracji, wzmacnianie bezpieczeństwa świadczenia e-usług, zapewnienie otwartego dostępu do cyfrowych zasobów danych ze źródeł administracyjnych (dane sektora publicznego), oraz wspieranie i rozwój kompetencji cyfrowych pracowników nie mają bezpośredniego wpływu na emisję gazów cieplarnianych. W przypadku niektórych elektronicznych usług publicznych może wystąpić efekt pozytywnego pośredniego wpływu na łagodzenie zmian klimatu poprzez unikniętą emisję komunikacyjną.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Projekty związane z tworzeniem i implementacją elektronicznych usług publicznych nie mają wpływu na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Projekty związane z udostępnieniem informacji oraz zasobów cyfrowych nie mają wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Projekty związane z udostępnieniem informacji oraz zasobów cyfrowych nie mają bezpośredniego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W przypadku niektórych e-usług może wystąpić efekt pozytywnego pośredniego wpływu na zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez ograniczenie zużycia tradycyjnych materiałów biurowych takich jak papier, tonery, itp.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Projekty związane z tworzeniem i implementacją e-usług nie mają bezpośredniego wpływu na emisję zanieczyszczeń. W przypadku niektórych e-usług publicznych może wystąpić efekt pozytywnego pośredniego wpływu związanego z unikniętą emisją komunikacyjną.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia w obszarze kultury i dziedzictwa regionalnego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Projekty związane z digitalizacją, udostępnieniem informacji i cyfrowych zasobów nie mają bezpośredniego wpływu na emisję gazów cieplarnianych. W przypadku świadczenia

			usług w postaci elektronicznej, może wystąpić efekt pozytywnego pośredniego wpływu na łagodzenie zmian klimatu poprzez unikniętą emisję komunikacyjną.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Projekty związane z digitalizacją, udostępnieniem informacji i cyfrowych zasobów nie mają wpływu na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Projekty związane z digitalizacją oraz udostępnieniem informacji oraz zasobów cyfrowych nie mają wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Projekty związane z digitalizacją oraz udostępnieniem informacji oraz zasobów cyfrowych nie mają bezpośredniego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W przypadku niektórych e-usług może wystąpić efekt pozytywnego pośredniego wpływu na zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez ograniczenie zużycia tradycyjnych materiałów biurowych takich jak papier, tonery, itp.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Projekty związane z digitalizacją, udostępnieniem informacji i cyfrowych zasobów nie mają bezpośredniego wpływu na emisję zanieczyszczeń.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: e- zdrowie			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i dalszy rozwój e-zdrowia nie wpłynie znacząco na powiększenie emisji gazów cieplarnianych. Niewielki wzrost emisji spowodowany może być większym zapotrzebowaniem na energię elektryczną, związany z szerszym zastosowaniem urządzeń elektronicznych, ale energia ta może pochodzić np. z OZE, a ponadto usprawnienia dla pacjentów i lekarzy, podnoszące sprawność całego systemu, mogą powodować również zmniejszenie np. konieczności wykorzystania transportu, co wpłynąć może także na ograniczenie zużycia paliw i zmniejszać emisję gazów cieplarnianych z tego sektora.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i dalszy rozwój e-zdrowia nie wpłynie na

			zwiększenie niekorzystnego wpływu na klimat. Natomiast usprawnienie całego systemu, poprzez większe zastosowanie technologii cyfrowych, pośrednio może wpłynąć na podniesienie poziomu usług systemu i w związku z tym na lepszą opiekę lekarską i kondycję pacjentów oraz z tym związaną lepszą adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i dalszy rozwój e-zdrowia nie wpłynie na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i dalszy rozwój e-zdrowia nie będzie miało większego wpływu na gospodarkę obiegu zamkniętego, w tym na zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling. Może mieć natomiast nieznaczny wpływ pośredni na ograniczenie ilości odpadów poprzez usprawnienie całego systemu opieki zdrowotnej.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Projekty związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii cyfrowych i dalszy rozwój e-zdrowia nie mają bezpośredniego wpływu na emisję zanieczyszczeń.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

3. Cel szczegółowy 1(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(iii)

1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Typy działań: inwestycje rozwojowe przedsiębiorstw			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel. Planowane są projekty inwestycyjne przedsiębiorstw w tym w szczególności inwestycje w nowoczesne maszyny i urządzenia, technologie, wartości niematerialne i prawne, mające na celu rozbudowę przedsiębiorstw, rozwój

			<p>produktu lub skali prowadzonej działalności, zdobywanie nowych rynków zbytu; działania z zakresu innowacyjności produktowej i procesowej przedsiębiorstw; wdrożenie wyników prac B+R do działalności własnej przedsiębiorstwa oraz zmianę modeli działalności przedsiębiorstw w kierunku gospodarki opartej o przemysł 4.0., w zakresie automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji; przedsięwzięcia w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym (wdrażanie rozwiązań związanych m.in. ze zmniejszeniem zasobo- i materiałochłonności procesów produkcyjnych i logistycznych, wykorzystaniem nowych materiałów, zmianą technologii produkcji, czy też nowoczesnymi technikami recyklingu).</p> <p>Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.</p>
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat, obejmuje transformację w kierunku redukcji emisji środowiskowych (w szczególności gazów cieplarnianych) oraz redukcji wykorzystania zasobów, w tym naturalnych i zmniejszenia oddziaływania środowiskowego przedsiębiorstw. Inwestycje realizowane przez podmioty uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.</p>
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	<p>Działanie nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów. Wskazany możliwy zakres wsparcia projektów w obszarze GOZ, wskazuje na możliwy pozytywny wpływ realizowanych typów projektów na ten cel środowiskowy.</p>
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	<p>Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na charakter działań, które będą prowadziły głównie do wdrożenia nowych rozwiązań organizacyjnych, związanych m.in. ze wspieraniem działalności innowacyjnej przedsiębiorstw ukierunkowanej na wdrażanie rozwiązań związanych m.in. ze zmniejszeniem zasobo- i materiałochłonności procesów produkcyjnych i logistycznych, wykorzystaniem nowych materiałów, zmianą technologii produkcji, czy też nowoczesnymi technikami recyklingu.</p>
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	<p>Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas ew. prac budowlanych.</p>

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: wsparcie dla nowopowstałych firm

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie to polegające na wspieraniu młodych innowacyjnych firm, w tym działających w oparciu o nowe technologie, nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Projekty z zakresu wsparcia nowopowstałych firm nie mają wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany ze wsparciem nowych firm.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: wsparcie w zakresie internacjonalizacji, promocji gospodarczej Małopolski oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie (promocja innowacyjności w regionie, promocja oferty gospodarczej regionu, udział Małopolski w wydarzeniach wystawienniczych o charakterze

			międzynarodowym oraz zagranicznych wydarzeniach gospodarczych, naukowych, technologicznych, czy przedsięwzięcia związane ze wsparciem małopolskich MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne) nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany z promocją innowacyjności w regionie oraz innymi formami promocji regionu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

4. Cel szczegółowy 1(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP1(iv)

1(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości			
Typy działań: podnoszenia kompetencji i umiejętności w zakresie innowacyjnej przedsiębiorczości			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystnego wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter. Działania będą prowadziły głównie do poprawy dostępu do zatrudnienia. Działania mają charakter organizacyjny i bezpośrednio nie będą prowadziły do zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: rozwój kompetencji niezbędnych do zarządzania regionalną inteligentną specjalizacją			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystnego wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter. Działania będą prowadziły głównie do poprawy dostępu do zatrudnienia. Działania mają charakter organizacyjny i bezpośrednio nie będą prowadziły do zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości oraz innowacji na obszarach zmarginalizowanych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystnego wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter. Działania będą prowadziły głównie do poprawy dostępu do zatrudnienia. Działania mają charakter organizacyjny i bezpośrednio nie będą prowadziły do zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Można wskazać na niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku z wprowadzeniem innowacyjnych prośrodowiskowych rozwiązań w przedsiębiorstwach.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: uzupełnienie potencjału proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystnego wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na charakter działań, które skupiają się głównie na usługach doradczych i prowadzą do wdrożenia nowych rozwiązań organizacyjnych i biznesowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Priorytet 2. Energetyka i środowisko

1. Cel szczegółowy 2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(i)

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich oraz zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, ponieważ nie instaluje się żadnej armatury ani żadnych urządzeń zużywających wodę. Woda w instalacjach ma krążyć w obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich oraz zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, ponieważ nie instaluje się żadnej armatury ani żadnych urządzeń zużywających wodę. Woda w instalacjach ma krążyć w obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków sektora mieszkaniowego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich oraz zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, ponieważ nie instaluje się żadnej armatury ani żadnych urządzeń zużywających wodę. Woda w instalacjach ma krążyć w obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (w tym sieci) wraz z magazynami ciepła			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla klimatu. Wystąpi pozytywny pośredni efekt w wyniku zmniejszenia strat energii i tym samym zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza w wyniku ograniczenia zużycia surowców kopalnych.

Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie nie ma bezpośredniego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W przypadku tego typu projektów może wystąpić efekt pośredniego pozytywnego wpływu na zapobieganie powstawaniu odpadów (zmniejszenie zużycia surowców).
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter związany z wdrażaniem nowych, przyjaznych środowisku, technologii. Pośrednim wynikiem wdrożenia działania może być zmniejszenie emisji do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: wsparcie dla gmin we wdrażaniu Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego oraz wypełnianiu warunków zapisanych w przyjmowanych uchwałach antysmogowych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. W ramach działań zaplanowane jest wsparcie dla gmin w zakresie realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia niskiej emisji i zmniejszenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Środek jest zgodny z istniejącymi krajowymi, regionalnymi i lokalnymi planami ograniczenia zanieczyszczeń. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem do obliczania wsparcia na cele związane ze zmianą klimatu na poziomie 40%.

Adaptacja do zmian klimatu		X	Rozwiązanie pozwoli na wdrażanie odpowiednich działań na poziomie lokalnym, a tym samym na minimalizowanie emisji do powietrza.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na charakter działań które dotyczą wsparcia Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego oraz uchwał antysmogowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: zapewnienie wyposażenia sprzętowego straży gminnych/międzygminnych w zakresie przeprowadzanych kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. W ramach działań zaplanowane jest wsparcie dla gmin we wdrażaniu Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego poprzez zapewnienie wyposażenia sprzętowego straży gminnych/międzygminnych w zakresie przeprowadzanych kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Środek jest zgodny z istniejącymi krajowymi, regionalnymi i lokalnymi planami ograniczenia zanieczyszczeń. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem do obliczania wsparcia na cele związane ze zmianą klimatu na poziomie 40%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Rozwiązanie pozwoli na wdrażanie odpowiednich działań na poziomie lokalnym, a tym samym na minimalizowanie emisji do powietrza.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływało na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na charakter działań, które dotyczą wsparcia Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego poprzez zapewnienie wyposażenia sprzętowego straży gminnych/ międzygminnych w zakresie przeprowadzanych kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: umożliwienie dalszego funkcjonowanie ekodoradców takich jak Life oraz rozbudowa całego systemu podobnie wzorowanego do Programu Life. W ramach wsparcia dofinansowaniem objęte zostałyby również działania edukacyjne realizowane na poziomie lokalnym w zakresie ochrony powietrza dedykowane każdej grupie społecznej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. Środek jest zgodny z istniejącymi krajowymi, regionalnymi i lokalnymi planami ograniczenia zanieczyszczeń.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Rozwiązanie pozwoli na wdrażanie odpowiednich działań na poziomie lokalnym, a tym samym na minimalizowanie emisji do powietrza.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.

powstawaniu odpadów i recykling			
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój charakter.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(i)

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa

Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	<p>Wspierane będą projekty mikro i małych przedsiębiorstw, podmiotów sektora mieszkaniowego i użyteczności publicznej, jako sektorów, w których łącznie występuje największe zużycie energii. Przedsięwzięcia te swoim zakresem obejmować będą m.in. kompleksową i głęboką termomodernizację budynku wraz z przebudową systemów grzewczych, instalację urządzeń OZE (w tym pomp ciepła), podłączenie do sieci ciepłowniczej/ chłodniczej, wdrożenie energooszczędnych technologii produkcji, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, wprowadzenie systemów zarządzania energią. Przewidziane działania pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię budynków, co przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Wsparcie, którego efektem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło wpisuje się w cel klimatyczny. Zgodnie z przepisami polskiego prawa (ustawa o wspieraniu termomodernizacji, t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 554) zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło jest częścią przedsięwzięcia niskoemisyjnego, które jest przedmiotem wsparcia ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów. Ponadto, z uwagi na wyższe koszty eksploatacyjne ogrzewania gazowego w stosunku do węglowego, termomodernizacja budynku jest niezbędna ze względów ekonomicznych i chętnie przeprowadzana przez beneficjentów. Warto podkreślić, że termomodernizacja polegająca na dociepleniu kompleksowym np. przegród budowlanych, wymiana okien, zmiana źródła ciepła, zastosowanie OZE, przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię na poziomie ok. 30%.</p>

			<p>Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji wskazanym w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikami zmiany klimatu na poziomie odpowiednio 40-100%.</p> <p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynek nie jest przeznaczony do wydobywania, przechowywania, transportu ani wytwarzania paliw kopalnych, — program renowacji może potencjalnie zmniejszyć zużycie energii, zwiększyć efektywność energetyczną, prowadząc do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej przedmiotowych budynków oraz znacznie ograniczyć emisje gazów cieplarnianych. W związku z tym przyczyni się on do osiągnięcia krajowego celu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej w skali roku, określonego zgodnie z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej (2012/27/UE) i ustalonym na poziomie krajowym wkładem w wykonanie porozumienia klimatycznego z Paryża; — środek ten doprowadzi do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. <p>Planowane do realizacji inwestycje prowadzić będą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zatem wnoszą istotny wkład w realizację celu. Ponadto środki te prowadzą do znacznej poprawy środowiska (głównie ze względu na ograniczenie zanieczyszczeń) oraz zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których unijne normy jakości powietrza określone w dyrektywie 2008/50/UE są przekroczone.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	<p>X</p>	<p>Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że budynki oraz infrastruktura mogą być narażone na fale upałów.</p> <p>Termomodernizacja budynków przyczyni się do zagwarantowania osobom w nich przebywającym komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich temperaturach. Pośrednie skutki działań nie</p>

			będą wywierać niekorzystnego wpływu na cel środowiskowy w perspektywie cyku życia. Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		<i>Nie dotyczy</i>
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Demontowane dotychczas urządzenia poddawane będą recyklingowi co oznacza zgodność z celem GOZ. Wszystkie działania podejmowane w ramach środka prowadzić mają do większej zasobooszczędności przedsiębiorstw. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, automatycznie, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.

<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	<p>X</p>	<p>Celem działania jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń, szczególnie do powietrza, co wpłynie bezpośrednio na znaczące obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz obniżenie emisyjności. W wyniku zmniejszenia zużycia energii na ogrzewanie budynków nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. W efekcie, na terenie większości gmin, pozwoli to osiągnąć poziomy dopuszczalne określone dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziom docelowy określony dla benzo(a)pirenu.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	<p>X</p>	<p>Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają istotnego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Inwestycje związane z termomodernizacją budynków nie dotyczą budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p>			

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej

Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Wspierane będą projekty mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Przewidziane działania pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię budynków, co przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Wsparcie, którego efektem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło wpisuje się w cel klimatyczny. Zgodnie z przepisami polskiego prawa (ustawa o wspieraniu termomodernizacji, t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 554) zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło jest częścią przedsięwzięcia niskoemisyjnego, które jest przedmiotem wsparcia ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów. Ponadto, z uwagi na wyższe koszty eksploatacyjne ogrzewania gazowego w stosunku do węglowego, termomodernizacja budynku jest niezbędna ze względów ekonomicznych i chętnie przeprowadzana przez beneficjentów. Warto podkreślić, że termomodernizacja polegająca na dociepleniu kompleksowym np. przegród budowlanych, wymiana okien, zmiana źródła ciepła, zastosowanie OZE przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię na poziomie ok. 30%. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji wskazanym w załączniku do rozporządzenia w sprawie

			<p>RRF ze współczynnikami zmiany klimatu na poziomie odpowiednio 40-100%.</p> <p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynek nie jest przeznaczony do wydobywania, przechowywania, transportu ani wytwarzania paliw kopalnych, — program renowacji może potencjalnie zmniejszyć zużycie energii, zwiększyć efektywność energetyczną, prowadząc do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej przedmiotowych budynków oraz znacznie ograniczyć emisje gazów cieplarnianych. W związku z tym przyczyni się on do osiągnięcia krajowego celu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej w skali roku, określonego zgodnie z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej (2012/27/UE) i ustalonym na poziomie krajowym wkładem w wykonanie porozumienia klimatycznego z Paryża; — środek ten doprowadzi do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. <p>Planowane do realizacji inwestycje prowadzić będą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zatem wnoszą istotny wkład w realizację celu. Ponadto środki te prowadzą do znacznej poprawy środowiska (głównie ze względu na ograniczenie zanieczyszczeń) oraz zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których unijne normy jakości powietrza określone w dyrektywie 2008/50/UE są przekroczone.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	<p>X</p>	<p>Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że budynki mogą być narażone na fale upałów. Termomodernizacja budynków przyczyni się do zagwarantowania osobom w nich przebywającym</p>

			komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich temperaturach. Pośrednie skutki działań nie będą wywierać niekorzystnego wpływu na cel środowiskowy w perspektywie cyku życia. Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		<i>Nie dotyczy</i>
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Demontowane dotychczas urządzenia poddawane będą recyklingowi co oznacza zgodność z celem GOZ. Wszystkie działania podejmowane w ramach środka prowadzić mają do większej zasobooszczędności przedsiębiorstw. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, automatycznie, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Celem działania jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń, szczególnie do powietrza, co wpłynie bezpośrednio na znaczące obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz obniżenie emisyjności. W wyniku zmniejszenia zużycia energii na ogrzewanie budynków nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

			W efekcie, na terenie większości gmin, pozwoli to osiągnąć poziomy dopuszczalne określone dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziom docelowy określony dla benzo(a)pirenu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	<p>Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają istotnego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Inwestycje związane z termomodernizacją budynków nie dotyczą budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).</p> <p>Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p>			

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków sektora mieszkaniowego

Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	<p>Wspierane będą inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków sektora mieszkaniowego. Przewidziane działania pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię budynków, co przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Wsparcie, którego efektem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło wpisuje się w cel klimatyczny. Zgodnie z przepisami polskiego prawa (ustawa o wspieraniu termomodernizacji, t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 554) zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło jest częścią przedsięwzięcia niskoemisyjnego, które jest przedmiotem wsparcia ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów. Ponadto, z uwagi na wyższe koszty eksploatacyjne ogrzewania gazowego w stosunku do węglowego, termomodernizacja budynku jest niezbędna ze względów ekonomicznych i chętnie przeprowadzana przez beneficjentów. Warto podkreślić, że termomodernizacja polegająca na dociepleniu kompleksowym np. przegród budowlanych, wymiana okien, zmiana źródła ciepła, zastosowanie OZE przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię na poziomie ok. 30%. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji wskazanym w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikami zmiany klimatu na poziomie odpowiednio 40-100%.</p>

			<p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynek nie jest przeznaczony do wydobywania, przechowywania, transportu ani wytwarzania paliw kopalnych, — program renowacji może potencjalnie zmniejszyć zużycie energii, zwiększyć efektywność energetyczną, prowadząc do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej przedmiotowych budynków oraz znacznie ograniczyć emisje gazów cieplarnianych. W związku z tym przyczyni się on do osiągnięcia krajowego celu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej w skali roku, określonego zgodnie z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej (2012/27/UE) i ustalonym na poziomie krajowym wkładem w wykonanie porozumienia klimatycznego z Paryża; — środek ten doprowadzi do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. <p>Planowane do realizacji inwestycje prowadzić będą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zatem wnoszą istotny wkład w realizację celu. Ponadto środki te prowadzą do znacznej poprawy środowiska (głównie ze względu na ograniczenie zanieczyszczeń) oraz zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których unijne normy jakości powietrza określone w dyrektywie 2008/50/UE są przekroczone.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	<p>X</p>	<p>Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że budynki mogą być narażone na fale upałów. Termomodernizacja budynków przyczyni się do zagwarantowania ich osobom w nich przebywającym komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich temperaturach. Pośrednie skutki działań nie będą</p>

			wywierać niekorzystnego wpływu na cel środowiskowy w perspektywie cyku życia. Niektóre inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		<i>Nie dotyczy</i>
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Demontowane dotychczas urządzenia poddawane będą recyklingowi co oznacza zgodność z celem GOZ. Wszystkie działania podejmowane w ramach środka prowadzić mają do większej zasobooszczędności przedsiębiorstw. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Celem działania jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń, szczególnie do powietrza, co wpłynie bezpośrednio na znaczące obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz obniżenie emisyjności. W wyniku zmniejszenia zużycia energii na ogrzewanie budynków nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

			W efekcie, na terenie większości gmin, pozwoli to osiągnąć poziomy dopuszczalne określone dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziom docelowy określony dla benzo(a)pirenu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	<p>Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają istotnego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Inwestycje związane z termomodernizacją budynków mieszkalnych nie dotyczą budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).</p> <p>Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(i))

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Wsparcie może być skierowane wyłącznie na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.

Należy wspierać inwestycje o największym potencjale redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Inwestycje w elektrownie wodne będą ograniczone do działań dotyczących istniejących instalacji hydrotechnicznych.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

Możliwość realizacji inwestycji z wykorzystaniem różnych rodzajów kotłów pod określonymi warunkami:

- Kotły kondensacyjne mogą być stosowane jeżeli:
 - (i) Są zgodne z rozporządzeniem w sprawie etykietowania energetycznego (zasadniczo obejmuje to pompy ciepła i mikro CHP) lub są instalowane w budynkach, które są częścią szerszego programu efektywności energetycznej lub renowacji budynków, co prowadzi do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej; oraz
 - (ii) Działania te prowadzą do znacznego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych; oraz
 - (iii) Prowadzi to do znacznej poprawy stanu środowiska (w szczególności dzięki zmniejszeniu zanieczyszczenia) i zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których normy jakości powietrza mogą zostać przekroczone.

Dodatkowo inwestycja musi uwzględniać zależność, że wsparcie dla instalacji kotłów gazowych zostanie połączone z szerszymi renowacjami na poziomie przedsięwzięcia, co zapewni znaczne ograniczenie zużycia energii.

- Kotły na biomasę mogą być stosowane jeżeli:

- (i) W odniesieniu do łagodzenia zmiany klimatu i różnorodności biologicznej zapewniono, że biomasa spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określone w art. 29–31 oraz w przepisach dotyczących biopaliw produkowanych z żywności i pasz określonych w art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001 w sprawie odnawialnych źródeł energii (REDII) oraz w powiązanych aktach wykonawczych i delegowanych; oraz
- (ii) W odniesieniu do zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w środowisku mieszkaniowym zapewnia się zgodność z normami jakości powietrza określonymi w dyrektywie 2008/50/UE, w związku z czym uwzględniane będą tylko kotły o wysokiej sprawności.
- Instalacja indywidualnych kotłów gazowych jest dopuszczona tylko wtedy, gdy zastosowanie OZE lub przyłączenie do systemu ciepłowniczego nie jest technicznie lub ekonomicznie wykonalne.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- **Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:**

- W przypadku realizacji projektów OZE (zwłaszcza dużych) w ocenie powinny zostać uwzględnione aspekty związane z lokalizacją tych inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) i szlaków migracji zwierząt.

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną, w szczególności w odniesieniu do przedsięwzięć obejmujących izolację ścian i inne uszczelnianie budynków.

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Wsparcie może być skierowane wyłącznie na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.

Należy wspierać inwestycje o największym potencjale redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Inwestycje w elektrownie wodne będą ograniczone do działań dotyczących istniejących instalacji hydrotechnicznych.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

Możliwość realizacji inwestycji z wykorzystaniem różnych rodzajów kotłów pod określonymi warunkami:

- Kotły kondensacyjne mogą być stosowane jeżeli:
 - (iv) Są zgodne z rozporządzeniem w sprawie etykietowania energetycznego (zasadniczo obejmuje to pompy ciepła i mikro CHP) lub są instalowane w budynkach, które są częścią szerszego programu efektywności energetycznej lub renowacji budynków, co prowadzi do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej; oraz
 - (v) Działania te prowadzą do znacznego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych; oraz
 - (vi) Prowadzi to do znacznej poprawy stanu środowiska (w szczególności dzięki zmniejszeniu zanieczyszczenia) i zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których normy jakości powietrza mogą zostać przekroczone.

Dodatkowo inwestycja musi uwzględniać zależność, że wsparcie dla instalacji kotłów gazowych zostanie połączone z szerszymi renowacjami na poziomie przedsięwzięcia, co zapewni znaczne ograniczenie zużycia energii.

- Kotły na biomasę mogą być stosowane jeżeli:
 - (iii) W odniesieniu do łagodzenia zmiany klimatu i różnorodności biologicznej zapewniono, że biomasa spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów

cieplarnianych określone w art. 29–31 oraz w przepisach dotyczących biopaliw produkowanych z żywności i pasz określonych w art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001 w sprawie odnawialnych źródeł energii (REDII) oraz w powiązanych aktach wykonawczych i delegowanych; oraz

- (iv) W odniesieniu do zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w środowisku mieszkaniowym zapewnia się zgodność z normami jakości powietrza określonymi w dyrektywie 2008/50/UE, w związku z czym uwzględniane będą tylko kotły o wysokiej sprawności.
- Instalacja indywidualnych kotłów gazowych jest dopuszczona tylko wtedy, gdy zastosowanie OZE lub przyłączenie do systemu ciepłowniczego nie jest technicznie lub ekonomicznie wykonalne.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- **Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:**

- W przypadku realizacji projektów OZE (zwłaszcza dużych) w ocenie powinny zostać uwzględnione aspekty związane z lokalizacją tych inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) i szlaków migracji zwierząt.
- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.

- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną, w szczególności w odniesieniu do przedsięwzięć obejmujących izolację ścian i inne uszczelnianie budynków.

Typy działań: inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków sektora mieszkaniowego

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Wsparcie może być skierowane wyłącznie na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.

Należy wspierać inwestycje o największym potencjale redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Inwestycje w elektrownie wodne będą ograniczone do działań dotyczących istniejących instalacji hydrotechnicznych.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

Możliwość realizacji inwestycji z wykorzystaniem różnych rodzajów kotłów pod określonymi warunkami:

- Kotły kondensacyjne mogą być stosowane jeżeli:
 - (vii) Są zgodne z rozporządzeniem w sprawie etykietowania energetycznego (zasadniczo obejmuje to pompy ciepła i mikro CHP) lub są instalowane w budynkach, które są częścią szerszego programu efektywności energetycznej lub renowacji budynków, co prowadzi do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej; oraz
 - (viii) Działania te prowadzą do znacznego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych; oraz
 - (ix) Prowadzi to do znacznej poprawy stanu środowiska (w szczególności dzięki zmniejszeniu zanieczyszczenia) i zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których normy jakości powietrza mogą zostać przekroczone.

Dodatkowo inwestycja musi uwzględniać zależność, że wsparcie dla instalacji kotłów gazowych zostanie połączone z szerszymi renowacjami na poziomie przedsięwzięcia, co zapewni znaczne ograniczenie zużycia energii.

- Kotły na biomasę mogą być stosowane jeżeli:
 - (v) W odniesieniu do łagodzenia zmiany klimatu i różnorodności biologicznej zapewniono, że biomasa spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określone w art. 29–31 oraz w przepisach dotyczących biopaliw

produkowanych z żywności i pasz określonych w art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001 w sprawie odnawialnych źródeł energii (REDII) oraz w powiązanych aktach wykonawczych i delegowanych; oraz

- (vi) W odniesieniu do zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w środowisku mieszkaniowym zapewnia się zgodność z normami jakości powietrza określonymi w dyrektywie 2008/50/UE, w związku z czym uwzględniane będą tylko kotły o wysokiej sprawności.
- Instalacja indywidualnych kotłów gazowych jest dopuszczona tylko wtedy, gdy zastosowanie OZE lub przyłączenie do systemu ciepłowniczego nie jest technicznie lub ekonomicznie wykonalne.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- **Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:**

- W przypadku realizacji projektów OZE (zwłaszcza dużych) w ocenie powinny zostać uwzględnione aspekty związane z lokalizacją tych inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) i szlaków migracji zwierząt.
- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną, w szczególności w odniesieniu do przedsięwzięć obejmujących izolację ścian i inne uszczelnianie budynków.

2. Cel szczegółowy 2(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(ii)

2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju			
Typy działań: rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii - m.in. poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania: 1. energii elektrycznej wykorzystujących biomasę, biogaz, energię wiatru, słońca oraz wody; 2. ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej lub słonecznej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pośredni pozytywny wpływ na ten cel poprzez zmniejszenie zużycia paliw kopalnych. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. Mogą wystąpić jednak skutki w postaci lokalnego zwiększenia emisji do powietrza, które należy eliminować poprzez dobór metod i środków służących ochronie środowiska w procesach inwestycyjnych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Inwestycje realizowane przez podmioty uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu planowanych działań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Interwencja będzie ukierunkowana na przedsięwzięcia dot. pozyskania energii słonecznej, realizację małej energetyki wiatrowej, pozyskanie energii z biomasy i biogazu, ale także wzrost znaczenia wody. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizowanych działań związanych z OZE i infrastrukturą powiązaną na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działanie będzie wpływać pozytywnie na stopień wykorzystania zasobów nieodnawialnych poprzez zastąpienie ich OZE. Nastąpi pozytywny wpływ na gospodarkę odpadową, poprzez zmniejszenie ilości powstających odpadów, wynikające z racjonalnego zużycia zasobów.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: rozwój lokalnych inwestycji związanych z produkcją i zarządzaniem energią w systemie społeczności energetycznej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. Środek jest zgodny z istniejącymi krajowymi, regionalnymi i lokalnymi planami ograniczenia zanieczyszczeń.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji OZE nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same instalacje OZE są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu planowanych działań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizowanych działań związanych z OZE i infrastrukturą powiązaną na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działanie będzie wpływać pozytywnie na stopień wykorzystania zasobów nieodnawialnych poprzez zastąpienie ich OZE. Nastąpi pozytywny wpływ na gospodarkę odpadową, poprzez zmniejszenie ilości powstających odpadów, wynikające z racjonalnego zużycia zasobów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie uwzględnia procesów inwestycyjnych, w związku z tym nie będzie powodować niekorzystnego wpływu na jakość powietrza, wód czy gleby. Nie przewiduje się, że działanie doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na charakter działań.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

2.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach w ramach CP2(ii)

2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju			
Typy działań: rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii - m.in. poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania: 1. energii elektrycznej wykorzystujących biomasę, biogaz, energię wiatru, słońca oraz wody; 2. ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej lub słonecznej			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu		Nie dotyczy

	naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji OZE. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu. W przypadku biogazowni na etapie eksploatacji mogą wystąpić emisje substancji złoonych do powietrza, jednak przy zastosowaniu odpowiednich technologii hermetyzacji nie będą to emisje istotne. Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek emisji do wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje OZE oraz towarzysząca infrastruktura w fazie budowy i demontażu (a częściowo również w fazie eksploatacji) mogą wpływać na stan ekosystemów ze względu na potencjalne generowanie emisji i odpadów. W pozwoleniach środowiskowych odnoszących się do tych inwestycji należy wprowadzić wymagania minimalizujące tego rodzaju wpływy. Minimalizacja stopnia szkodliwości w tym obszarze jest technicznie wykonalna. Turbiny wiatrowe mogą stanowić zagrożenie dla ptaków. Z kolei budowa wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych może spowodować zakłócenia w funkcjonowaniu siedlisk. Energetyka wodna może powodować utrudnienia dla ichtiofauny i innych organizmów wodnych w sytuacji zmiany poziomu piętrzenia lub zmian reżimu hydrologicznego. Pozytywnym długoterminowym aspektem realizacji inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, będzie poprawa stanu różnorodności biologicznej i obszarów chronionych w wyniku

		<p>zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i racjonalnego zużycia zasobów.</p> <p>Lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana do każdego indywidualnego projektu realizowanego w ramach reformy pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>
<p><i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>		

2.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(ii))

2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Typy działań: rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii - m.in. poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania: 1. energii elektrycznej wykorzystujących biomasę, biogaz, energię wiatru, słońca oraz wody; 2. ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej lub słonecznej

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Wsparcie może być skierowane wyłącznie na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.

Należy wspierać inwestycje o największym potencjale redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Inwestycje w elektrownie wodne będą ograniczone do działań dotyczących istniejących instalacji hydrotechnicznych.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:** Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- **Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:**

- W przypadku realizacji projektów OZE (zwłaszcza dużych) w ocenie powinny zostać uwzględnione aspekty związane z lokalizacją tych inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) i szlaków migracji zwierząt.
- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

3. Cel szczegółowy 2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(iv)

2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Typy działań: działania nakierowane na zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie, w ramach którego główny nacisk będzie położony na wspieranie małej retencji w ekosystemach oraz zlewniach elementarnych, w tym naturalnych ekosystemach na obszarach cennych przyrodniczo, nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: działania obejmujące m.in. zrównoważone i zaadaptowane do zmian klimatu systemy gospodarowania wodami opadowymi oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem do obliczania wsparcia na cele związane ze zmianą klimatu na poziomie do 40%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia negatywnego wpływu na obecny klimat. W związku z coraz bardziej nasilającymi się odczuwalnymi negatywnymi skutkami zachodzących zmian klimatu, jak: powódzie, fale upałów, susze, gwałtowne burze i nawałnice, województwo małopolskie podejmuje działania zmierzające do przeciwdziałania tym ekstremalnym zjawiskom i ukierunkowuje również działania interwencyjne na zmierzające do retencjonowania wód opadowych oraz do ogólnej poprawy struktury bilansu wodnego na obszarze województwa.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie będzie wpływać w sposób pozytywny na realizację celu środowiskowego poprzez kształtowanie systemu gospodarowania wodą w obszarach zurbanizowanych. Realizacja inwestycji współfinansowanych ze środków UE nie może powodować znaczącego negatywnego wpływu na stan i potencjał jednolitych części wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów, ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z zastosowaniem błękitnej i zielonej infrastruktury. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu. Oczekuje się, że dzięki zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz wprowadzeniu niebiesko-zielonej infrastruktury doprowadzi się do zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury wpłynie pozytywnie na utrzymanie i rozwój bioróżnorodności głównie na terenach miejskich, dzięki zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych. Przewiduje się utworzenie bądź odbudowę korytarzy ekologicznych, które zapewniają możliwość przemieszczania się wielu gatunków i rozprzestrzeniania się roślinności.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: działania obejmujące przeciwdziałanie ruchom masowym

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie powoduje wpływu na ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie nie ma negatywnego wpływu na zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej charakter organizacyjny i nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: zabezpieczenie potrzeb służb ratowniczych

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie wpłynie na zwiększenie niekorzystnego wpływu na klimat. Natomiast usprawnienie systemu reagowania i ratowniczego, poprzez wyposażenie w sprzęt i materiały wpłynie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa i w związku z tym na lepszą adaptację do zmian klimatu.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Projekty związane z zabezpieczeniem potrzeb służb ratowniczych nie mają bezpośredniego wpływu na emisję zanieczyszczeń
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

3.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(iv)

2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Typy działań: działania nakierowane na zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działania w ramach środka są niezbędne dla adaptacji do zmian klimatu. Polska jest krajem o małych zasobach wodnych (rzędu 1,5 dm ³ /mieszkańca), a potrzeby wodne roślin zaspokajane są głównie przez wody opadowe. Cechą charakterystyczną klimatu Polski jest nierównomierny rozkład opadów, co powoduje występowanie okresów nadmiernego i niedostatecznego uwilgotnienia. Wahania te (często duże – powodzie i susze) generują straty w rolnictwie. Ponadto obserwowane opady są krótsze i bardziej gwałtowne niż w poprzednich dziesięcioleciach, przez co duża ilość wody nie jest w stanie infiltrować do gruntu i odpływa z miejsca, w którym pojawiła się w formie opadu. Wsparcie w ramach tego typu działania powinno przyczyniać się do zatrzymania wody w okresach nadmiernych opadów powodujących powodzie, aby następnie rozprowadzić zatrzymaną wodę w okresie suszy. Szczególnie, że obserwuje się wzrost częstości i zasięgu występowania susz. Postępujący proces przesuszenia gleby może prowadzić do stopniowego ubytku glebowej materii organicznej i pogorszenia funkcji produkcyjnych i środowiskowych. Stąd konieczne jest zastosowanie działań technicznych i nietechnicznych z zakresu małej retencji. Środek przyczynia się do poprawy odporności na skutki zmiany klimatu w perspektywie krótkoterminowej, ponieważ usprawnia nawadnianie bez zwiększonego poboru wody. Inwestycje będą

			służyły poprawie gospodarki wodnej w sytuacji zagrożenia suszami – ograniczać będą niedobór wody.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami prawa, wspierane inwestycje nie mogą powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód. Dla każdego przypadku przeprowadzona powinna być ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, a wszelkie działania ograniczające ryzyko powinny zostać zidentyfikowane i odzwierciedlone w kryteriach finansowania. Prowadzone inwestycje w każdym przypadku muszą być zgodne z Ramową dyrektywą wodną (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej). W związku z tym planowane działania ukierunkowane na zwiększenie retencyjności zlewni nie wpłyną negatywnie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska	X	W ramach działania będą realizowane projekty ukierunkowane na retencjonowanie wód opadowych oraz na ogólną poprawę struktury bilansu wodnego na obszarze województwa. Planowana jest realizacja prac ziemnych/ budowlanych. Zgodnie z Dyrektywą odpadową 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczące osiągnięcia co najmniej 70% ponownego użycia, recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostanie wdrożone do krajowego porządku prawnego. W związku z tym, automatycznie, działania ubiegające się o wsparcie, będą musiały wykazać spełnienie tego warunku.

	w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z zastosowaniem błękitnej infrastruktury. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu. Oczekuje się, że dzięki zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych nastąpi poprawa stanu ekologicznego wód powierzchniowych w wyniku zwiększenia retencyjności zlewni oraz zmniejszenia ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód ze spływami powierzchniowymi.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działanie będzie nakierowane na zwiększenie retencyjności zlewni, w tym rozwój różnych form małej retencji. Na etapie eksploatacji, funkcjonowanie zbiorników wodnych będzie potencjalnie powodować utrudnienia dla migracji ryb i innych organizmów wodnych, zanik gatunków rzecznych i wykształcenie się zespołów ichtiofauny typowych dla zbiorników, potencjalne przecięcie korytarzy ekologicznych, zmianę warunków siedliskowych doliny rzecznej poniżej i powyżej zbiornika. Pozytywnym aspektem budowy zbiorników dla różnorodności biologicznej, jest niewątpliwie poprawa stanu fauny i flory w otoczeniu zbiornika, dzięki zwiększeniu retencyjności zlewni. Prognozuje się również powstanie nowych siedlisk dla licznych gatunków ptaków wodno – błotnych oraz nietoperzy i płazów. Małe zbiorniki wodne i inne urządzenia hydrotechniczne nie powinny być realizowane na obszarach cennych przyrodniczo, jeśli to może spowodować niekorzystne oddziaływanie na gatunki chronione. Ewentualna ich lokalizacja na obszarach chronionych, w tym obszarach Natura 2000 możliwa jest i powinna wynikać z potrzeb ochrony ich walorów przyrodniczych, np. zwiększenie uwilgotnienia obszarów bagiennych.
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p>			

3.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(iv))

2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Typy działań: działania nakierowane na zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Nie powinny być wspierane projekty/ inwestycje, które uruchamiają zastosowanie art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Ze względu na fakt, że tego typu projekty/ inwestycje będą wspierać adaptację do zmian klimatu (w tym np. terenów miejskich) oraz będą przyczyniać się do poprawy odporności na skutki zmiany klimatu, nie wskazuje się środków łagodzących w kontekście konieczności adaptacji do zmian klimatu tego typu działań.

- **Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich:**

- Wszystkie projekty/ inwestycje muszą być zgodne z celami Dyrektywy 2000/60/WE (tzw. Ramowej dyrektywy wodnej). Projekty/ inwestycje nie mogą prowadzić do nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, jak również nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód i nie mają znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:**

Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z

uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.

- Zapobieganie zanieczyszczeniom i jego kontrola: Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, tj. przede wszystkim należy na etapie realizacji:

- organizować plac budowy z wykorzystaniem istniejących dróg dojazdowych i terenów utwardzonych,
- stosować sprzęt budowlany w dobrym stanie technicznym, spełniający ustalone wymagania ochrony środowiska działania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi na etapie budowy,
- prowadzić właściwą segregację, magazynowanie oraz zagospodarowanie powstających na etapie budowy odpadów wraz z zabezpieczeniem miejsc ich magazynowania,
- prowadzić prace terenowe w sposób niezakłócający stosunków wodnych,
- odprowadzać powstające w trakcie prowadzenia prac ścieki bytowe, do szczelnych zbiorników sanitarnych, a następnie wywozić w celu właściwego oczyszczenia,
- wyposażyć teren budowy w sorbenty do neutralizacji potencjalnych wycieków substancji.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Należy wyjaśnić, czy nowe działania budowlane będą prowadzone na obszarach wrażliwych na różnorodność biologiczną lub w ich pobliżu (w tym sieć obszarów chronionych Natura 2000, obiekty światowego dziedzictwa UNESCO i kluczowe obszary różnorodności biologicznej, a także inne obszary chronione). Jeżeli tak, wymagana będzie zgodność z art. 6 ust. 3 i art. 12 dyrektywy siedliskowej oraz art. 5 dyrektywy ptasiej.
- Konieczne jest wyjaśnienie wpływu planowanych projektów/ inwestycji na lasy, w szczególności w jakim stopniu realizacja zamierzeń inwestycyjnych będzie się wiązać z wycięciem drzew.
- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.

4. Cel szczegółowy 2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(v)

2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Typy działań: rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania (np. systemy oczyszczania i odprowadzania ścieków), które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami Ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Środek zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu. Nie przewiduje się wpływu działań na znaczące zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby. Minimalizacja odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do wód i do ziemi służy osiągnięciu celów środowiskowych zapisanych dla wód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych oraz na etapie eksploatacji. Dzięki minimalizacji odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do wód i do ziemi, przewiduje się poprawę stanu wód, pozytywny wpływ na siedliska zależne od wód i różnorodność biologiczną.

Typy działań: inwestowanie w systemy zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	W ramach działania wspierane będą inwestycje związane z wodą do spożycia. Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody pitnej dla mieszkańców. Środek ma wspomagać infrastrukturę do ujmowania, uzdatniania i dystrybuowania wody, co spowoduje m.in. minimalizację strat wody. Realizacja środka przyczyni się także do zagwarantowania ludności dostępu do odpowiedniej jakości wody pitnej.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania (np. systemy wodociągowe), które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami Ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Środek zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu. Nie przewiduje się wpływu działań na znaczące zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom i służy osiągnięciu celów środowiskowych zapisanych dla wód. Działanie jest zgodne z istniejącymi światowymi, krajowymi planami zapewnienia dostępu do wody i minimalizacji strat na sieciach wodociągowych. Ponadto oczekuje się, że realizacja inwestycji przyczynia się do minimalizacji niedoborów wody.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

4.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach w ramach CP2(v)

2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Typy działań: rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działanie to będzie polegało na realizacji inwestycji kanalizacyjnych w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków. Projekty mają wspomagać porządkowanie gospodarki ściekowej na obszarach zlewni poprzez wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczną. Jednocześnie analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie dobrej jakości wody pitnej dla mieszkańców. Zatem oczekuje się, iż nastąpi poprawa jakości jcwp i jcwpd, co bezpośrednio przełoży się na jakość ujmowanej wody na cele pitne. Pośrednie skutki inwestycji objętych wsparciem nie będą wywierać niekorzystnego wpływu na cel środowiskowy w perspektywie cyku życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub		Nie dotyczy

<p>zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling</p>	<p>unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			

4.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP2(v))

2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
Typy działań: rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków
Środki łagodzące, warunki dla inwestycji
<p>Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.</p> <p>W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:</p> <p>- Adaptacja do zmian klimatu: Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.</p>

5. Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

5.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(vi)

2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Typy działań: budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Z uwagi na charakter środka nie przewiduje się znaczących emisji gazów cieplarnianych z planowanych działań. Środek przyczyni się do osiągnięcia omawianego celu środowiskowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie powinien przyczynić się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie pośrednio wspierające cel środowiskowy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji nastąpi zmniejszenie negatywnych oddziaływań, tym samym podejmowane działania będą wspierać osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami Ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Właściwe ukierunkowanie gospodarki odpadami komunalnymi będzie wpływać na ograniczenie powstawania odpadów. Selekttywne zbieranie odpadów spowoduje zawrótanie

powstawaniu odpadów i recykling			surowców do gospodarki, wpisując się tym samym w założenia idei gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Projekty pośrednio mogą przyczyniać się do ograniczenia emisji do powietrza, wód i gleb przez wdrażanie nowoczesnych technologii w zakresie recyklingu i zagospodarowania odpadów. Zmniejszenie ilości odpadów w wyniku ich selektywnego zbierania umożliwia zwiększenie odzysku i zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska lub składowanych w sposób niezgodny z prawem.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Z uwagi na charakter środka – wdrożenie działań związanych ze zmniejszeniem ilości składowanych odpadów, przygotowaniem do ponownego użycia, recyklingiem, innymi metodami odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów nie przewiduje się znaczących emisji gazów cieplarnianych z planowanych działań. Środek przyczyni się do osiągnięcia omawianego celu środowiskowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie pośrednio wspierające cel środowiskowy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji nastąpi zmniejszenie negatywnych oddziaływań, tym samym podejmowane działania będą wspierać osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami Ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie wspierające cel środowiskowy. Właściwe ukierunkowanie gospodarki odpadami komunalnymi będzie wpływać na ograniczenie powstawania odpadów. Odzysk i recykling odpadów spowoduje zawrót surowców do gospodarki, wpisując się tym samym w założenia idei gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom		X	Projekty pośrednio mogą przyczyniać się do ograniczenia emisji do powietrza, wód i gleb przez wdrażanie nowoczesnych technologii w zakresie recyklingu i

powietrza, wody lub gleby i jego kontrola			zagospodarowania odpadów. Zmniejszenie ilości odpadów w wyniku ich selektywnego zbierania umożliwi zwiększenie odzysku i zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska lub składowanych w sposób niezgodny z prawem.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Interwencja ukierunkowana będzie na demontaż, transport i unieszkodliwienie materiałów azbestowych, zatem cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczynia się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Ze względu na swój charakter uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Ze względu na swój charakter uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Niemniej jednak w ramach środka zaleca się premiowanie projektów, które przewidują zagospodarowywanie wody opadowej, służących ograniczeniu materialnych, fizycznych zagrożeń klimatycznych. Obowiązek ten obejmuje również wymóg, zgodnie z którym rozwiązania w zakresie adaptacji nie mogą wywierać niekorzystnego wpływu na działalność w zakresie adaptacji ani na poziom odporności na fizyczne zagrożenia klimatyczne innych osób, przyrody, aktywów oraz innej działalności gospodarczej i muszą być spójne z działaniami w zakresie adaptacji podejmowanymi na szczeblu lokalnym, sektorowym, regionalnym lub krajowym.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Interwencja ukierunkowana będzie na demontaż, transport i unieszkodliwienie materiałów azbestowych, czyli będzie realizować wymogi prawne. Przewiduje się, że działanie to nie będzie istotnie wpływać na opisywany cel środowiskowy.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek jest zgodny z istniejącymi światowymi, krajowymi planami ograniczenia zanieczyszczeń. Ponadto oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania alternatywne dla substancji niebezpiecznych. Celem podejmowanych działań jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowa zakładów przetwarzania termicznego odpadów komunalnych i osadów ściekowych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie spowoduje znaczących szkód w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe co stanowi zarazem warunek spełnienia zasady DNSH.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: działania ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu odpadów			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczynia się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Ze względu na charakter uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się, by środek wywarł niekorzystny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Obejmuje realizację działań wpływających pozytywnie na ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie przyczynia się do wdrażania zapobiegania powstawaniu odpadów i rozwijania gospodarki obiegu zamkniętego, jest zatem zbieżne z celem środowiskowym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie jest zgodne z wymaganiami spełniania wymagań określonych w odpowiedniej części przepisów Unii. Zmniejszenie ilości odpadów w wyniku zapobiegania ich powstawaniu zmniejsza ilość surowców oraz powoduje zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska lub składowanych w sposób niezgodny z prawem.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Można wskazać na niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem ilości składowanych odpadów i minimalizację zanieczyszczenia środowiska.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: działania obejmujące podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikających			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczynia się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Ze względu na charakter uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celu.

Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na informacyjno- edukacyjny charakter działania, będzie ono wspierać opisywany cel środowiskowy.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie jest zgodne z wymaganiami spełniania wymagań określonych w odpowiedniej części przepisów Unii. Edukacja w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami powoduje zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska lub składowanych w sposób niezgodny z prawem.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Można wskazać na niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem ilości składowanych odpadów i minimalizację zanieczyszczenia środowiska.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

5.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP2(vi)

2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Typy działań: budowa zakładów przetwarzania termicznego odpadów komunalnych i osadów ściekowych			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Emisje związane z działaniem nie wpłyną znacząco negatywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka wymaga się, aby wspierane obiekty stosowały najlepsze dostępne techniki określone w konkluzjach dotyczących BAT w odniesieniu do spalania odpadów (decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/2010).
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania	–	Termiczne wykorzystanie (przetwarzanie z odzyskiem energii) odpadów co do zasady nie jest zgodne z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym, co znajduje odzwierciedlenie w Wytocznych

<p>powstawaniu odpadów i ich recykling</p>	<p>odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		<p>technicznych dotyczących stosowania zasady „nie czynić poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (2021/C 58/01), gdzie spalarnię odpadów (instalację do ich termicznego przekształcania) wskazano jako przykład braku zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym. Wyjątkiem może być termiczne wykorzystanie odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu, co wymagałoby szczególnego określenia i uzasadnienia w ramach danego przedsięwzięcia, niemniej jednak opisywane odstępstwo nie dotyczy zakładów termicznego przetwarzania odpadów komunalnych i osadów ściekowych.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	<p>X</p>	<p>W ramach środka wymaga się, aby wspierane obiekty stosowały najlepsze dostępne techniki określone w konkluzjach dotyczących BAT w odniesieniu do spalania odpadów (decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/2010). Obiekty wspierane w ramach tego działania zobowiązane są do uzyskania decyzji środowiskowej, uzyskanej po przeprowadzeniu szczegółowej oceny oddziaływania na poszczególne elementy środowiska na etapie realizacji, eksploatacji oraz likwidacji przedsięwzięcia. W związku z powyższym nie przewiduje się istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	<p>X</p>	<p>Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn.</p>

		<p>zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana do każdego indywidualnego projektu realizowanego w ramach reformy pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako <u>niezgodne</u> z zasadą DNSH, ponieważ będą mieć znaczący negatywny wpływ na środowisko.</p>		

6. Cel szczegółowy 2(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

6.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(vii)

2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Typy działań: działania przyczyniające się do zahamowania spadku różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo oraz poprawiające warunki umożliwiające zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa przyrodniczego regionu			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia, nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie wpływa bezpośrednio na cel, ale przyczynia się pośrednio do zapobiegania zanieczyszczeniom wody, gleby i powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki. Działania przyczyniające się do zahamowania spadku różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo oraz poprawiające warunki umożliwiające zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa przyrodniczego regionu, przyczynią się do zachowania przyrody i bioróżnorodności, w tym osiągnięcia korzystnego stanu zachowania siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz gatunków lub zapobieganie pogorszeniu ich dotychczas korzystnego stanu zachowania, oraz ochronę i odbudowę ekosystemów.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: działania z zakresu rozwoju zielonej infrastruktury w miastach			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia, nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z zastosowaniem zielonej infrastruktury w miastach. Oczekuje się, że dzięki zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz wprowadzeniu niebiesko-zielonej infrastruktury doprowadzi się do zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki. Rozwój zielonej infrastruktury wpłynie pozytywnie na utrzymanie i rozwój bioróżnorodności głównie na terenach miejskich. Przewiduje się utworzenie bądź odbudowę korytarzy ekologicznych, które zapewniają możliwość przemieszczania się wielu gatunków i rozprzestrzeniania się roślinności.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: zagospodarowanie terenów zdegradowanych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	W ramach typu projektu za istotne uznaje się rewaloryzacje i rekultywacje obszarów przemysłowych, terenów zdegradowanych, zdewastowanych, skażonych,

			zanieczyszczonych (w tym nielegalnych składowisk odpadów) poprzez nadanie lub przywrócenie im wartości użytkowych np. przeznaczenie terenu na cele przyrodnicze, społeczne (co będzie traktowane priorytetowo) lub gospodarcze. Możliwe będą działania dotyczące m.in. oczyszczania gleby, ziemi i wód gruntowych, ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, nasadzenia roślinności, zalesiania, zadrzewiania, zmiana ukształtowania terenu i niezbędnych instalacji lub urządzeń lub małej architektury. Środek wpisuje się w analizowany cel środowiskowy ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania pośrednio wspierające cel środowiskowy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji nastąpi zmniejszenie negatywnych oddziaływań, tym samym podejmowane działania będą wspierać osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami Ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia, nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym ani na znaczące zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie jest zgodne z krajowymi planami ograniczenia zanieczyszczeń. Celem podejmowanych działań jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby, poprzez realizację projektów dotyczących np. likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na terenach zdegradowanych. Celem tych działań jest zabezpieczenie środowiska przed ewentualnym uwolnieniem substancji niebezpiecznych zdeponowanych wiele lat temu, czyli zabezpieczenie przed poważnymi i długoterminowymi szkodami dla środowiska.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych przyczyni się do wzrostu wartości przyrodniczych i różnorodności biologicznej, dzięki wprowadzeniu działań rekultywacyjnych, w tym nasadzeń roślinności.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Priorytet 3. Zrównoważona mobilność miejska

1. Cel szczegółowy 2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP2(viii)

2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Typy działań: nabycie nowego zeroemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru autobusowego dla połączeń miejskich i podmiejskich wraz z niezbędną infrastrukturą (stacje ładowania pojazdów elektrycznych, stacje tankowania paliw alternatywnych – bez inwestycji związanych z infrastrukturą dystrybucji paliw kopalnych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100 %. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Jednocześnie inwestycje w tabor o napędzie elektrycznym wymagają zmiany krajowego miksu energetycznego, co jest realizowane zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych kraju, takich jak Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oraz Polityka energetyczna Polski do 2040 r., gdzie jako jeden z trzech filarów transformacji energetycznej kraju wskazuje się zeroemisyjny system energetyczny.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W ocenie oddziaływania na środowisko Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, zwrócono uwagę, że przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględniać jej odporność na skutki zmian klimatu. Wymiana taboru na nowoczesny będzie uwzględniać wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych (tutaj: budowa infrastruktury) wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w

			określonych pozwoleniach środowiskowych. Przewiduje się, że po zrealizowaniu inwestycji, pośrednio i bezpośrednio, w perspektywie długoterminowej, realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko wodne, w związku z prawdopodobnym zwiększaniem w transporcie udziału paliw alternatywnych. Powinno to spowodować zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, z których część przenika potem do wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na swój charakter i zakres projektowanych inwestycji, działanie nie powinno mieć żadnego albo nie mieć znaczącego przewidywanego wpływu na cel środowiskowy gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą w odniesieniu do omawianego celu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy. Eksploatacja taboru niskoemisyjnego doprowadzi do istotnego zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. obiekty typu „parkuj i jedź”, centra i węzły przesiadkowe, dworce)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Budowa infrastruktury drogowej będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań.

			Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji polegających na kompleksowych inwestycjach dotyczących budowy i przebudowy infrastruktury publicznego transportu zbiorowego mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Budowa infrastruktury drogowej będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego o doprowadzi do zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowa, przebudowa oraz wyposażenie zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru miejskiego transportu publicznego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Budowa infrastruktury drogowej będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań. Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji polegających na kompleksowych inwestycjach dotyczących budowy i przebudowy infrastruktury i zaplecza technicznego powiązanego z publicznym transportem Zbiorowym, mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Eksploatacja i utrzymanie sprawności taboru doprowadzi do istotnego zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: ograniczanie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego w centrach miast (np. system roweru miejskiego z infrastrukturą rowerową jak np.: stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów; drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe; wspólny bilet; przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych; rozwiązania na rzecz poruszania się alternatywnymi środkami transportu (hulajnogi elektryczne, urządzenia transportu osobistego, urządzenia wspomagające ruch)

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel. Działalność wspierana w ramach środka - budowa ścieżek rowerowych kwalifikuje się do objęcia obszarem interwencji 075 w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem do obliczania wsparcia na cele związane ze zmianą klimatu na poziomie do 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Ścieżki rowerowe planuje się w miarę możliwości z uwzględnieniem towarzyszącej zieleni, pełniącej funkcję chłodzącą, co wpływa na poprawę warunków przemieszczania się i stanowi zachętę do korzystania ze zrównoważonych form mobilności.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Oddziaływania związane z realizacją infrastruktury rowerowej i pieszej należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie ma pośredni pozytywny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy m.in. poprzez zmniejszenie zużycia paliw kopalnych (alternatywne rozwiązania do transportu samochodowego). Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Ograniczanie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego w centrach miast przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: rozwiązania dotyczące organizacji ruchu ułatwiających sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej (np.: wydzielonych pasów ruchu dla autobusów; budowa/przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu jak, np. pasy skrętów dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach; infrastruktura drogowa przy pętlach tramwajowych/ autobusowych, stacjach kolejowych lub obiektach typu „parkuj i jedź” wraz z odcinkami dróg łączących je z bezpośrednio z drogami miejskimi; wyposażenie dróg i ulic w niezbędne obiekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Budowa infrastruktury drogowej będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań. Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji polegających na kompleksowych inwestycjach dotyczących budowy i przebudowy infrastruktury publicznego transportu zbiorowego mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny

			zmierzać do ograniczania wytwarzanie odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego w centrach miast (poprzez rozbudowę infrastruktury i tworzenie dedykowanych rozwiązań dla transportu zbiorowego) przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: inwestycje i rozwiązania umożliwiające wdrożenie strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF. Inwestycje i rozwiązania umożliwiające wdrożenie strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej sprzyjać będą zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczący przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i

			deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Wdrożenie strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będą prowadziły do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: tworzenie lub rozbudowa systemów zarządzania ruchem (ITS) w tym między innymi: systemów zarządzania flotą, systemów biletu elektronicznego, systemów dynamicznej informacji pasażerskiej, tworzenie / rozbudowa systemów koordynacji/ integracji różnych środków transportu (w tym koncepcja „mobilność jako usługa”)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Działanie zgodne z zapisami dokumentów strategicznych kraju, takich jak Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oraz Polityka energetyczna Polski do 2040 r.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod

			uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka. Tworzenie lub rozbudowa systemów zarządzania ruchem (ITS) przyczyni się zarządzania ruchem w czasie rzeczywistym, lepszego planowania mobilności, co pośrednio przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: energooszczędne oświetlenie uliczne i drogowe – wyłącznie jako uzasadniony element projektu			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Wsparcie będzie kierowane na oświetlenie uliczne i drogowe.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat, obejmuje oświetlenie.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie będzie negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na wdrażanie wyłącznie energooszczędnych technologii
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne promujące transport zbiorowy lub indywidualny niezmotoryzowany i bezpieczeństwo ruchu w transporcie publicznym			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, co będzie się przekładać na zmniejszenie indywidualnego ruchu samochodowego i zmniejszenie emisji do powietrza.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie ma pozytywny przewidywany wpływ na ten cel poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, co będzie się przekładać na zmniejszenie indywidualnego ruchu samochodowego i zmniejszenie emisji do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

			Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

Priorytet 4. Mobilna Małopolska

1. Cel szczegółowy 3(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP3(ii)

3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym również obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich lub powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, w tym m.in. ścieżkami rowerowymi			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Ze względu na charakter planowanych inwestycji (inwestycje w infrastrukturę drogową), w perspektywie długoterminowej działanie to nie powinno mieć znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą w odniesieniu do odpowiedniego celu. Działania polegające na budowie nowych dróg i przebudowie istniejącej sieci drogowej powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- nowoczesne techniki zarządzania ruchem, przyczyniające się do usprawnienia ruchu oraz zwiększania jego bezpieczeństwa na drogach, w tym również rozwiązania służące ochronie dróg przed zniszczeniem wskutek przeciążenia pojazdów			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagą na charakter środka. Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych przyczyni się do zarządzania ruchem w czasie rzeczywistym, lepszego planowania mobilności, co pośrednio przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- inwestycje z zakresu zwiększania bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich lub powiatowych, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych, w tym również budowa obiektów przeznaczonych do nauki dzieci i młodzieży przepisów ruchu drogowego i praktycznego szkolenia z zakresu ruchu pieszych, a także nauki jazdy na rowerze, motorowerze, czy alternatywnymi środkami transportu (hulajnogami elektrycznymi, urządzeniami transportu osobistego, urządzeniami wspomagające ruch).			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego - nabywanie lub modernizacja pasażerskiego taboru kolejowego (z wyłączeniem taboru napędzanego paliwami kopalnymi); zakupiony tabor będzie wyposażony w system ERTMS			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Główna działalność wspierana w ramach środka kwalifikuje się do objęcia obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF, ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100% albo na poziomie 40%. Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych i towarowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

			Dodatkowo realizowany jest program "Zielona Kolej", którego celem jest osiągnięcie 85% energii z OZE w transporcie kolejowym do 2030 r.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Z punktu widzenia trzech podstawowych elementów transportu kolejowego tj. infrastruktury, środków transportu oraz komfortu socjalnego, infrastruktura wykazuje największą wrażliwość na warunki klimatyczne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów i utrzymania linii kolejowej. W ramach wytycznych dotyczących sposobu uwzględniania zagadnień klimatycznych w dokumentacji środowiskowej, spośród rekomendowanych działań adaptacyjnych wskazano m.in.: rozbudowę systemu SEPE (System Ewidencjonowania Pracy Eksploatacyjnej); rozwój efektywnego zarządzania energią eco-driving, eco-parking (ogrzewanie pociągów podczas postoju), ograniczenie emisji poprzez gromadzenie energii oddanej w bankach energii; zwiększenie stosowania EOR (elektrycznego ogrzewania rozjazdów) oraz SMUE (System Monitorowania Urządzeń Elektroenergetycznych). Parametry modernizowanej infrastruktury powinny uwzględniać środki zapewniające jej odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Tabor kolejowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym (przez kilkadziesiąt lat). W specyfikacjach na nowy tabor powinno się uwzględnić selekcję pod względem znaczenia dla

			środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Eksploatacja nowoczesnych składów pociągów przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p> <p>Typy działań: przedsięwzięcia dot. regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego - nabywanie przyjaznego środowiska nisko- lub zeroemisyjnego taboru autobusowego spełniającego wymogi „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE, wykorzystywanego na potrzeby publicznego transportu pozamiejskiego na zasadach użyteczności publicznej oraz transportu dowozowego (transport dowozowy, to transport organizowany pod kątem lepszego skomunikowania węzłów przesiadkowych, przystanków, punktów przesiadkowych transportu zbiorowego i stworzenia warunków dla szerszego korzystania np. z transportu kolejowego)</p>			
<p><i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i></p>	Tak	Nie	<p><i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i></p>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100 %. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Jednocześnie inwestycje np. w tabor o napędzie elektrycznym wymagają zmiany krajowego miks energetycznego, co jest realizowane zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych kraju, takich jak Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oraz Polityka energetyczna Polski do 2040 r., gdzie jako jeden z trzech filarów transformacji energetycznej kraju wskazuje się zeroemisyjny system energetyczny.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W ocenie

			oddziaływania na środowisko Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, zwrócono uwagę, że przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględniać jej odporność na skutki zmian klimatu. Wymiana taboru na nowoczesny będzie uwzględniać wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Tabor autobusowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym (przez kilkadziesiąt lat). W specyfikacjach na nowy tabor powinno się uwzględnić selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Eksploatacja nowoczesnych autobusów przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego - budowa, przebudowa i wyposażenie zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru kolejowego lub autobusowego na potrzeby publicznego transportu pozamiejskiego oraz transportu dowozowego wraz z wyposażeniem w specjalistyczny sprzęt i w przypadku taboru kolejowego, w specjalistyczne pojazdy dla potrzeb jego utrzymania.			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Budowa infrastruktury zaplecza technicznego będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji polegających na kompleksowych inwestycjach dotyczących budowy i przebudowy infrastruktury i zaplecza technicznego dla taboru kolejowego i autobusowego, mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Eksploatacja i utrzymanie sprawności taboru doprowadzi do istotnego zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: przedsięwzięcia dot. regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego - budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z transportu kolejowego, publicznego transportu pozamiejskiego lub transportu dowozowego

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji ma pozytywny mniej znaczący przewidywany wpływ na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji z załącznika do rozporządzenia w sprawie RRF. Budowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z transportu kolejowego, publicznego transportu pozamiejskiego lub transportu dowozowego będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat ze względu na zakres przewidzianych działań.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji polegających na inwestycjach dotyczących budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury do obsługi podróżnych, mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy. Realizacja działania przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych (wpływ na rozwój transportu publicznego), tym samym będzie pozytywnie wpływać na GOZ.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Budowa, rozbudowa zapleczy do obsługi podróży będzie przekładać się wzrost zainteresowania taką formą komunikacji i wpłynie na zmniejszenie indywidualnego ruchu samochodowego i zmniejszenie emisji do powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego - tworzenie lub rozbudowa rozwiązań integrujących usługi transportowe w regionie różnych rodzajów transportu zbiorowego lub gałęzi transportu zbiorowego (np. kolej, transport pozamiejski i dowozowy, transport miejski)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Tworzenie lub rozbudowa rozwiązań integrujących usługi transportowe w regionie różnych rodzajów transportu zbiorowego będzie przekładać się na wzrost zainteresowania formą komunikacji zbiorowej i wpłynie na zmniejszenie indywidualnego ruchu samochodowego oraz na zmniejszenie emisji do powietrza, wody lub gleby.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu lotniczego - wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk aeroklubowych celem ich dostosowania do wymogów lotnictwa ogólnego, tzw. general aviation			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Realizowane działania powinny uwzględniać ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu. Wszystkie planowane inwestycje będą realizowane w ramach istniejących lotnisk, przy uwzględnieniu wykorzystania środków zapewniających odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, gdyż w procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów określonych w pozwoleniach środowiskowych. Oddziaływania związane z realizacją działań infrastrukturalnych należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja inwestycji mogła istotnie przyczynić się do zwiększenia ilości powstających odpadów. Planowane działania powinny zmierzać do ograniczania wytwarzania odpadów w trakcie budowy oraz usprawniać proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach 3(ii)

3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym również obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich lub powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, w tym m.in. ścieżkami rowerowymi			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury i terenów powiązanych będzie prowadzić do poprawy płynności ruchu, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Nie przewiduje się, że realizacja działań dotyczących budowy i przebudowy dróg oraz infrastruktury i terenów powiązanych będzie zagrażała dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych. Potencjalnym prawdopodobieństwem wystąpienia negatywnego oddziaływania charakteryzują się przedsięwzięcia związane z budową odcinków infrastruktury drogowej, wymagającą przez to zajęcia dodatkowego terenu oraz prowadzenia głębokich wykopów i konieczności ich odwodnienia. Wiąże się to m.in. ze zwiększeniem ryzyka przedostawania się zanieczyszczeń w trakcie budowy drogi (awaria urządzeń, maszyn), która powinna ustąpić w chwili usunięcia awarii. Potencjalnie na etapie eksploatacji może dojść do awarii drogowej lub wypadku/stłuczki i spowodować wycieki substancji ropopochodnych, a następnie ich migrację do wód

			<p>powierzchniowych lub przeciek poprzez grunt do wód gruntowych. Mieszanka substancji ropopochodnych i innych związków chemicznych z wodą spływającą z powierzchni drogi stanowi zagrożenie zwłaszcza dla otoczenia tras o dużym obciążeniu ruchem. W celu zapewnienia ochrony zasobów wodnych, na etapie prac projektowych i przygotowania do realizacji działań dotyczących budowy dróg uwzględnione powinny zostać parametry mające bezpośredni wpływ na jakość i stan zasobów wodnych i zastosowane odpowiednie środki zaradcze, np. stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, wyłączanie sprzętu na czas postoju, wprowadzanie zieleni przydrożnej lub pasów zieleni, montaż urządzeń podczyszczających w przypadku ich braku (w uzasadnionych przypadkach). Prowadzone prace i odpowiednio zabezpieczone tereny robót, powinny ograniczyć ewentualne czynniki do krótkotrwałych i chwilowym oddziaływań, które ustąpią po zrealizowaniu inwestycji. Podsumowując, w perspektywie długoterminowej realizacja działania nie powinna zagrażać dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych. Nie przewiduje się, że realizacja działań polegających na budowie infrastruktury drogowej będzie zagrażać dobremu stanowi środowiska wód morskich, ponieważ inwestycje zlokalizowane w ramach omawianego celu są zlokalizowane poza zasięgiem występowania wód morskich.</p> <p>Nie przewiduje się, aby działanie istotnie w znaczący sposób wpływało na jednolite części wód (ani na uniemożliwienie osiągnięcia dobrego stanu lub realizacja nie może powodować znaczącego negatywnego wpływu na stan i potencjał jednolitych części wód, przez konkretną część wód, z którą jest on związany, lub przez inne części wód w tym samym dorzeczu) lub (i) chronione siedliska i gatunki bezpośrednio uzależnione od wody.</p>
<p>Przejdzie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek:</p>	<p>X</p>	<p>Realizacja działania związanego z budową i przebudową dróg prawdopodobnie spowoduje powstawanie wykopów i odkładanie</p>

zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	<p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	<p>mas ziemnych. W związku z tym można spodziewać się, że część nadmiarów mas ziemnych nie będą nadawały się do ponownego wykorzystania. Będą one wymagały przygotowania odpowiednich terenów do ich czasowego gromadzenia przed ostatecznym zagospodarowaniem, zgodnie z Ustawą o odpadach i towarzyszących jej Rozporządzeniach wykonawczych. W przypadku mas ziemnych wydobywanych z gruntów niespoistych, uzyskany materiał będzie można wykorzystać, minimalizując w ten sposób ilość materiałów mogących stanowić odpad. Działania tego typu zmniejszają powierzchnię niezbędną do składowania odpadów, wpłyną także na zmniejszenie uciążliwości towarzyszących ruchowi pojazdów transportowych. Nie prognozuje się wystąpienia odpadów niebezpiecznych. Podczas eksploatacji nowych dróg przewiduje się występowanie szlamów powstających podczas czyszczenia urządzeń podczyszczających wody opadowe lub roztopowe. Ich utylizacja powinna odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy. Do realizacji inwestycji powinny być wykorzystywane w pierwszej kolejności kruszywa wydobywane ze złóż już istniejących. Eksploatacja nowych złóż powinna odbywać się z jak najmniejszą presją na środowisko, po uprzednim wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych inwestycji związanych z wydobyciem i produkcją kruszyw. Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że realizacja przedsięwzięć dotyczących budowy dróg oraz infrastruktury i terenów powiązanych nie spowoduje poważnej i długoterminowej szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym oraz nie doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków. Realizacja inwestycji nie</p>
---	--	--

			doprowadzi również do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów. Potencjalnie powstające odpady generowane będą wyłącznie na etapie budowy dróg, natomiast na etapie eksploatacji przewiduje się że będą to w większości zawiesiny i szlamy usuwane okresowo z urządzeń podczyszczających wody opadowe lub roztopowe, co stanowi typowe działanie eksploatacyjne i utrzymaniowe dróg.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działania nie doprowadzą do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Planowane inwestycje przyczynią się do: poprawy płynności ruchu (budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym również obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich lub powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą w tym m.in ścieżkami rowerowymi), zmniejszenia prędkości poruszania się pojazdów, promocji zrównoważonych form mobilności, co sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza z transportu drogowego. Inwestycje nie doprowadzą również do zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do wód i gleby. Projektowane w ramach nowych odcinków dróg systemy wstępnego oczyszczania wód opadowych i roztopowych będą miały pozytywny wpływ na ograniczanie zanieczyszczeń do wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Potencjalne negatywne oddziaływanie na bioróżnorodność jest zróżnicowane w zależności od zakresu i konkretnej lokalizacji inwestycji i może wynikać głównie z budowy infrastruktury drogowej. Potencjalne oddziaływanie na bioróżnorodność roślin i zwierząt oraz ich siedliska może nastąpić przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji, poprzez zajęcie areału siedliska pod pas drogowy (wycinka drzew i krzewów), przemieszczanie dużych ilości mas ziemnych, składowanie materiałów budowlanych, płoszenie zwierząt, zwiększoną emisję zanieczyszczeń i hałasu. Do pogorszenia jakości siedlisk doprowadzić może również wycinanie drzew i krzewów oraz naruszenie reżimu wodnego. Na etapie

		<p>eksploatacji inwestycji drogowych może wystąpić oddziaływanie o charakterze pośrednim związane z zanieczyszczeniem środowiska wodno-glebowego, zaburzeniem stosunków wodnych, co będzie miało istotny wpływ na siedliska hydrogeniczne, których jakość warunkowana jest poziomem zasilania w wodę. Przywołując planowane projekty dot. inwestycji drogowych wynikające z Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014 – 2023, dla którego sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko, można przypuszczać, że drogi wojewódzkie realizowane w ramach planowanych działań będą miały co najmniej taki sam lub niższy wpływ na analizowany komponent środowiska. W ramach w/w Programu opracowano szczegółowe analizy w zakresie wpływu realizacji Programu na korytarze ekologiczne, jak też gatunki i siedliska chronione stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, w odniesieniu do Dyrektywy ws. ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory i Dyrektywy ws. ochrony dzikiego ptactwa. Oddziaływania mogące potencjalnie wystąpić na etapie realizacji i eksploatacji powinny zostać zminimalizowane poprzez zastosowanie środków zaradczych, np. wycinka drzew tylko w przypadkach uzasadnionych, stosowanie ekranów izolujących lub porośniętych roślinnością oraz poprzez respektowanie i spełnienie wymagań i warunków określonych w wymienionych Dyrektywach. Projekty współfinansowane ze środków UE, w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, powinny oceniać wpływ na obszary Natura 2000 na podstawie aktualnych planów zadań ochronnych i planów ochrony. Nie przewiduje się, że realizacja działań dotyczących budowy dróg będzie w znacznym stopniu szkodliwa i degradująca ogólny stan i odporność ekosystemów lub będzie szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Należy podkreślić wniosek płynący ze sporządzonej Prognozy do w/w Programu Budowy Dróg, tj. korzyści z realizacji Programu. Biorąc pod uwagę fakt braku</p>
--	--	---

			<p>możliwości wystarczającego zabezpieczenia istniejących ciągów drogowych przed ich znaczącym negatywnym wpływem zarówno na ludzi, jak i na przyrodę ożywioną stwierdzono, że jedyną możliwością zniwelowania negatywnego oddziaływania jest wyprowadzenie ruchu poza tereny zabudowane. Również w odniesieniu do przyrody ożywionej odciążenie dróg istniejących przyczyni się znacząco do zminimalizowania ich oddziaływania, przede wszystkim na korytarze ekologiczne. Na podstawie przeprowadzonych analiz na poziomie strategicznym, nie stwierdzono żadnego korytarza drogowego, który byłby jako całość nieakceptowany pod względem oddziaływania na środowisko, a w szczególności na obszary sieci Natura 2000. Oceniono, że zastosowanie działań minimalizujących w odpowiednim zakresie, uszczegółowionym po weryfikacji terenowej, zapewni skuteczne ograniczenie oddziaływania do poziomu nieznaczącego. Realizacja Programu jako całości nie wpłynie znacząco na obszary Natura 2000, choć nie można uniknąć pewnych kolizji konkretnych inwestycji.</p>
<p>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</p>			
<p>Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu lotniczego - wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk aeroklubowych celem ich dostosowania do wymogów lotnictwa ogólnego, tzw. general aviation</p>			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	<p>Środek nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Dotyczy on realizacji inwestycji wyłącznie w ramach istniejących lotnisk aeroklubowych. Działalność uznaje się za wyrządzającą poważne szkody, jeżeli ta „prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych”.</p> <p>Wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk aeroklubowych, celem ich dostosowania do wymogów lotnictwa ogólnego w związku z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu wymagać będzie</p>

			wdrożenia środków związanych z niskoemisyjną infrastrukturą portu lotniczego, taką jak inwestycje w energooszczędne budynki w porcie lotniczym, modernizacja sieci przesyłowej polegająca na podłączeniu przesyłu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i powiązane usługi, itp.
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie		Nie dotyczy

	ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działanie dotyczy wsparcia inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk. Dla lotnictwa wprowadzono obostrzenia w zakresie ochrony środowiska z uwagi na jego negatywny wpływ na zmiany klimatu wywołane emisją dwutlenku węgla, tlenków azot. Dzięki inwestycjom zgodnym ze standardami środowiskowymi, doprowadzi się do zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działanie dotyczy wsparcia inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Potencjalne oddziaływanie na bioróżnorodność roślin i zwierząt oraz ich siedliska może nastąpić przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji, poprzez zajęcie arealu siedliska (wycinka drzew i krzewów), przemieszczanie dużych ilości mas ziemnych, składowanie materiałów budowlanych, płoszenie zwierząt, zwiększoną emisję zanieczyszczeń i hałasu. Do pogorszenia jakości siedlisk doprowadzić może również wycinanie drzew i krzewów oraz naruszenie reżimu wodnego. W przypadku realizacji inwestycji budowlanych może wystąpić oddziaływanie o charakterze pośrednim związane z zanieczyszczeniem środowiska wodno-glebowego, zaburzeniem stosunków wodnych, co będzie miało istotny wpływ na siedliska hydrogeniczne, których jakość warunkowana jest poziomem zasilenia w wodę. Oddziaływania mogące potencjalnie wystąpić na etapie realizacji i eksploatacji powinny zostać zminimalizowane poprzez zastosowanie środków zaradczych, np. wycinka drzew tylko w przypadkach uzasadnionych, stosowanie ekranów izolujących lub porośniętych

		<p>roślinnością oraz poprzez respektowanie i spełnienie wymagań i warunków określonych w obowiązujących przepisach prawa. Projekty współfinansowane ze środków UE, w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, powinny oceniać wpływ na obszary Natura 2000 na podstawie aktualnych planów zadań ochronnych i planów ochrony. Nie przewiduje się, że realizacja działań związanych ze wsparciem istniejących lotnisk, będzie w znacznym stopniu szkodliwa i degradująca ogólny stan i odporność ekosystemów lub będzie szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii.</p>
<p><i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>		

1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach 3(ii))

3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym również obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich lub powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, w tym m.in. ścieżkami rowerowymi

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Finansowanie nie powinno być przyznawane na inwestycje w sektorze transportu:

- dla których nie przeprowadzono metodycznej inwentaryzacji środowiska, tj. nie zbadano odpowiednio występowania gatunków/siedlisk/korytarzy dzikiej fauny i flory;
- w przypadku których wpływ na środowisko/wpływ na środowisko sieci Natura 2000, nie został właściwie oceniony, co potwierdzają organy ds. ochrony środowiska, sądy administracyjne lub eksperci zewnętrzni;
- które powodują utratę lub degradację obszarów istotnych dla ochrony europejskich populacji gatunków chronionych, zwłaszcza tych o najmniejszej liczbie populacji i dużych odległościach migracji/rozproszenia (dotyczy to głównie wilków, rysiów i niedźwiedzi oraz lasów, które mają kluczowe znaczenie dla ochrony ich populacji). W tym przypadku niezwykle ważne jest unikanie fragmentacji;
- które powodują utratę lub degradację siedlisk wodnych i podmokłych na obszarach chronionych i w ich pobliżu;
- które nie gwarantują zachowania integralności i ciągłości ekologicznej sieci Natura 2000, w tym korytarzy dzikiej fauny i flory między obszarami, ponieważ nie obejmują one odpowiednich przejść dla dzikiej fauny i flory (brak lub planowane przejścia graniczne w sposób odbiegający od wytycznych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w odniesieniu do lokalizacji, parametrów, gęstości i rozmieszczenia takich obiektów);
- które nie gwarantują nieprzepuszczalności barier oddzielających infrastrukturę od ważnych siedlisk leśnych na co najmniej 3 % długości drogi;
- które są planowane w centralnych strefach kompleksów leśnych, pomimo istnienia bardziej przyjaznych dla środowiska wariantów alternatywnych wzdłuż istniejących obecnie korytarzy transportowych lub na obszarach rozwiniętych. Warianty, które w najmniejszym stopniu ingerują w kompleksy leśne, powinny być traktowane priorytetowo;
- które zostały uznane przez sądy lub inne niezależne organy za naruszenie prawa.

Typy działań: przedsięwzięcia dot. transportu drogowego- budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym również obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich lub powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, w tym m.in. ścieżkami rowerowymi

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

Finansowanie nie powinno być przyznawane na inwestycje w sektorze transportu:

- dla których nie przeprowadzono metodycznej inwentaryzacji środowiska, tj. nie zbadano odpowiednio występowania gatunków/siedlisk/korytarzy dzikiej fauny i flory;
- w przypadku których wpływ na środowisko/wpływ na środowisko sieci Natura 2000, nie został właściwie oceniony, co potwierdzają organy ds. ochrony środowiska, sądy administracyjne lub eksperci zewnętrzni;
- które powodują utratę lub degradację obszarów istotnych dla ochrony europejskich populacji gatunków chronionych, zwłaszcza tych o najmniejszej liczbie populacji i dużych odległościach migracji/rozproszenia (dotyczy to głównie wilków, rysiów i niedźwiedzi oraz lasów, które mają kluczowe znaczenie dla ochrony ich populacji). W tym przypadku niezwykle ważne jest unikanie fragmentacji;
- które powodują utratę lub degradację siedlisk wodnych i podmokłych na obszarach chronionych i w ich pobliżu;
- które nie gwarantują zachowania integralności i ciągłości ekologicznej sieci Natura 2000, w tym korytarzy dzikiej fauny i flory między obszarami, ponieważ nie obejmują one odpowiednich przejść dla dzikiej fauny i flory (brak lub planowane przejścia graniczne w sposób odbiegający od wytycznych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w odniesieniu do lokalizacji, parametrów, gęstości i rozmieszczenia takich obiektów);
- które nie gwarantują nieprzepuszczalności barier oddzielających infrastrukturę od ważnych siedlisk leśnych na co najmniej 3 % długości drogi;
- które są planowane w centralnych strefach kompleksów leśnych, pomimo istnienia bardziej przyjaznych dla środowiska wariantów alternatywnych wzdłuż istniejących obecnie korytarzy transportowych lub na obszarach rozwiniętych. Warianty, które w najmniejszym stopniu ingerują w kompleksy leśne, powinny być traktowane priorytetowo;
- które zostały uznane przez sądy lub inne niezależne organy za naruszenie prawa.

Priorytet 5. Małopolska infrastruktura społeczna

- 1. Cel szczegółowy 4(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online**

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(ii)

4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online			
Typy działań: działania z zakresu wsparcia infrastruktury edukacyjnej (wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; wsparcie infrastruktury szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe w szczególności w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; wsparcie infrastruktury uczelni wyższych pod warunkiem współpracy ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, przyczyniające się do poprawy jakości kształcenia w tych szkołach)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim

			powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu istniejących budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Mimo iż działanie uwzględni etap inwestycyjny (budowa, rozbudowa, przebudowa, adaptacja, itp.), nie przewiduje się, że działanie doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na charakter działań. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: działania z zakresu wsparcia infrastruktury szkoleniowej (wsparcie infrastruktury na potrzeby szkolenia kadr medycznych; wsparcie tworzenia i funkcjonowania innowacyjnych pracowni lub laboratoriów typu fablab)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny oraz organizacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na zwiększenie zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

2. Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(iii)

4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne			
Typy działań: budowa, remont, wyposażenie infrastruktury społecznej związanej ze wsparciem działań z zakresu zapewnienia całodobowej opieki osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczący przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych

			wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu istniejących budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstałe niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Mimo iż działanie uwzględnia etap inwestycyjny (budowa, remont), nie przewiduje się, że działanie doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na charakter działań. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych, w tym służących opiece długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej w zakresie zgodności z zasadami deinstytucjonalizacji			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter zakupów niezbędnego wyposażenia, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: remont i/lub wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane i chronione, skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cele bezpośrednie projektów skoncentrowane są na remoncie i wyposażeniu infrastruktury społecznej. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej charakter

			doposażenia obiektów i nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

3. Cel szczegółowy 4(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(v)

4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej			
Typy działań: rozwój POZ i AOS poprzez budowę, przebudowę i modernizację obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny w celu rozwoju opieki koordynowanej, w tym przede wszystkim na terenach wiejskich			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczący przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim

			powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cele bezpośrednie projektów skoncentrowane są na budowie, remoncie i wyposażeniu infrastruktury ochrony zdrowia. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej charakter doposażenia obiektów i nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowa, przebudowa i modernizacja obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny - inwestycje w leczenie szpitalne			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczący przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i przebudowa oraz modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez

			wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cele bezpośrednie projektów skoncentrowane są na budowie, remoncie i wyposażeniu infrastruktury ochrony zdrowia. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej charakter doposażenia obiektów i nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: wdrażanie standardu dostępności w podmiotach leczniczych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny i regulacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: *Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.*

Typy działań: wyposażenie w sprzęt medyczny siedziby Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie etap II oraz Narodowego Instytutu Onkologii – oddział w Krakowie

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

4. Cel szczegółowy 4(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(vi)

4(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Typy działań: działania z zakresu rozwoju infrastruktury instytucji kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja instytucji kultury; wsparcie w zakresie dokumentowania, zachowywania i upowszechniania dziedzictwa niematerialnego; wsparcie obiektów, które mają charakter zabytkowy, konserwacja zabytków ruchomych; rozwój i udostępnianie szlaków kulturowych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i przebudowa oraz modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do

			zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cele bezpośrednie projektów skoncentrowane są na budowie, remoncie i wyposażeniu infrastruktury ochrony zdrowia. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej charakter doposażenia obiektów i nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: działania z zakresu: rozwoju i promocji oferty turystycznej (budowa, rozbudowa i promocja zintegrowanej sieci głównych tras rowerowych VeloMalopolska; budowa, rozbudowa i promocja produktów turystycznych, w tym budowa schronisk na szlakach)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel. Możliwa jest zarówno budowa nowych budynków, jak i przebudowa oraz modernizacja już istniejących. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej) powinna być na poziomie maksymalnie 65 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków –

			wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wymagana termoizolacja budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich, jak i niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter działania, nie przewiduje się wpływu na stan wykorzystania zasobów. Powstające niewielkie ilości odpadów w trakcie realizacji projektów nie będą miały wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cele bezpośrednie projektów skoncentrowane są na budowie, rozbudowie i promocji produktów turystycznych. Projekty realizowane w działaniu mają najczęściej formułę wsparcia rozwoju usługi publicznej i wspierają rozwój infrastruktury turystycznej. Ze względu na swój charakter, nie będą negatywnie wpływać na jakość powietrza, wód czy gleby. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. W związku z rozwojem ruchu turystycznego, może wzrosnąć zanieczyszczenie powietrza i wód (eutrofizacja) oraz wystąpić niszczenie roślinności i płoszenie zwierząt. Jednak nie należy spodziewać się istotnego znaczącego wpływu na cel środowiskowy związany z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka.
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			

Priorytet 6. Społeczna Małopolska

- 1. Cel szczegółowy 4(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej**

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(a)

4(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej			
Typy działań: indywidualne wsparcie prowadzące do zwiększenia szans na zdobycie pracy lub poprawę sytuacji na rynku pracy oraz nabycie kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: promocja postaw przedsiębiorczych i kompleksowa pomoc dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej (wyłącznie w ramach niekonkurencyjnych projektów publicznych służb zatrudnienia)

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

2. Cel szczegółowy 4(c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(c)

4(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym, a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu			
Typy działań: wsparcie finansowe dla rodziców/opiekunów na pokrycie kosztów opieki niani/opiekuna nad dzieckiem do lat 3			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.

powstawaniu odpadów i recykling			
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: wsparcie finansowe dla podmiotów prowadzących instytucjonalne formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce) przeznaczone na ich dostosowanie do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem wraz ze wsparciem dla rodziców/opiekunów prawnych dzieci oraz kadry podmiotów			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

3. Cel szczegółowy 4(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

3.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(d)

4(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Typy działań: finansowanie usług rozwojowych (np. szkoleń, doradztwa) zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez pracodawców i przedsiębiorców oraz w oparciu o system popytowy oraz krajową bazę usług			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: programy typu outplacement ujmujące m.in. kompleksowe wsparcie na rzecz zakładania działalności gospodarczej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”

<i>pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: opracowanie oraz wdrożenie u pracodawców kompleksowych narzędzi w celu umożliwienia elastycznego reagowania na zmiany zachodzące na rynku pracy i utrzymanie pracowników			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: opracowanie lub wdrażanie programów zdrowotnych dotyczących istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu w szczególności profilaktyki i rehabilitacji narządu ruchu, profilaktyki chorób od stresowych oraz profilaktyki nadwagi i otyłości			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

4. Cel szczegółowy 4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

4.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(f)

4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami			
Typy działań: działania w zakresie wspierania edukacji od poziomu przedszkolnego poprzez kształcenie ogólne oraz zawodowe			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: realizacja lokalnych inicjatyw edukacyjnych w obszarze kształcenia dzieci i młodzieży w tym poprzez partnerów społecznych i organizacje społeczeństwa obywatelskiego

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

5. Cel szczegółowy 4(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

5.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(g)

4(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej			
Typy działań: działania z zakresu: kształcenie osób dorosłych w zakresie kompetencji przekrojowych, jak i kwalifikacji o charakterze zawodowym w tym działania promujące udział osób w kształceniu przez całe życie oraz poradnictwie zawodowym			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: realizacja lokalnych inicjatyw edukacyjnych dla dorosłych, m.in. poprzez tworzenie i rozwój Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE) w gminach Małopolski			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

6. Cel szczegółowy 4(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

6.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(h)

4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji			
Typy działań: aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna kulturalna i mieszkaniowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: wsparcie bezpośrednie podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej; w tym zwiększenie efektywności zatrudnieniowej podmiotów reintegracyjnych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.

powstawaniu odpadów i recykling			
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: budowanie potencjału parterów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w tym m.in. działających na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

7. Cel szczegółowy 4(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

7.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(1)

4(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów			
Typy działań: Aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna obywateli państw trzecich (w tym migrantów i uchodźców) oraz reemigrantów, mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

8. Cel szczegółowy 4(j) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie

8.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(j)

4(j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie			
Typy działań: Aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna społeczności rromskiej, mająca na celu poprawę jej sytuacji na rynku pracy, zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym oraz poprawę integracji z otoczeniem			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

9. Cel szczegółowy 4(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

9.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(k)

4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe			
Typy działań: usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: usługi w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

ochrona zasobów wodnych i morskich			
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: upowszechnienie innowacyjnych usług społecznych wypracowanych w ramach projektów PO WER			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: usługi opiekuńcze przy wykorzystaniu teleopieki wraz z elementami usług zdrowotnych przy pomocy telemedycyny

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

ochrona zasobów wodnych i morskich			
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: usługi w zakresie interwencji kryzysowej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

Typy działań: szkolenie i doskonalenie kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności Lokalnej			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: usługi w zakresie psychiatrii środowiskowej skierowanej do osób dorosłych, w tym wykorzystanie modelu CZP			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: usługi domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w tym wykorzystanie modelu DDOM

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.

Typy działań: regionalne programy zdrowotne dotyczące profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, kierowane do dzieci i młodzieży; w szczególności w zakresie wad wzroku, słuchu i mowy, wad postawy oraz w zakresie wczesnej interwencji

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez tworzenie Centrów Usług Społecznych w gminach			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

10. Cel szczegółowy 4(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

10.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP4(l)

4(l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci			
Typy działań: Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej oraz z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Priorytet 7. Małopolska bliżej mieszkańców

1. Cel szczegółowy 5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP5(i)

5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrażona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czynić poważnych szkód.

Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrożona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium

			kwalfikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty, a jednocześnie tworząca przyjazne, otwarte miejsca spotkań i integracji społecznej. Stosowane rozwiązania w zakresie nowej infrastruktury turystycznej będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu w sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: wsparcie miejscowości uzdrowiskowych (rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych (posiadających status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowskiej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium kwalifikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowskiej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty, a jednocześnie tworząca przyjazne, otwarte miejsce spotkań i integracji społecznej. Stosowane rozwiązania w zakresie nowej infrastruktury turystycznej będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu w sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Typy działań: działania dot. terenów inwestycyjnych (tworzenie lub rozbudowa stref aktywności gospodarczej o przeznaczeniu przemysłowym / usługowym/ handlowym; przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz budowa nowoczesnych obiektów umożliwiających handel artykułami rolno-spożywczymi; budowanie kompetencji niezbędnych do zarządzania terenami inwestycyjnymi, pozyskiwanie nowych inwestorów)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: działania rewitalizacyjne (wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych; przebudowa, uporządkowanie przestrzeni publicznych, zdegradowanych terenów; wsparcie wielorodzinnych budynków mieszkalnych i poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych; prowadzenie działań animujących, aktywizujących lokalną społeczność; działania dotyczące podstawowej infrastruktury komunalnej oraz dróg lokalnych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne w zakresie zdegradowanych obiektów budowlanych oraz zdegradowanych terenów, będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań

			(zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium kwalifikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne w zakresie zdegradowanych obiektów budowlanych oraz zdegradowanych terenów, będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty. Stosowane rozwiązania będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu w sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach CP5(i)

5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, poprzez konserwację, restaurację czy renowację. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż

	(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek:	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem

	<p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.</p>
<p><i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem</p>			
<p>Cel środowiskowy</p>	<p>Pytanie</p>	<p>nie</p>	<p>Uzasadnienie merytoryczne</p>
<p>Łagodzenie zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		<p>Nie dotyczy</p>

<p>Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling</p>	<p>Czy oczekuje sie, ze srodek: (i) prowadzi do znacznego zwiekszenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub (ii) doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow lub (iii) spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?</p>	<p>X</p>	<p>W ramach dzialania przewiduje sie prace konserwatorskie, restauratorskie i zabezpieczajace oraz towarzyszace prace budowlane. Przewiduje sie stosowanie srodkow sluzacych gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchia postepowania z odpadami. Podejmowane beda starania na rzecz maksymalizacji wskaznika (wagowo) odpadow budowlanych i rozbiorkowych innych niz niebezpieczne (z wyjatkiem naturalnie wystepujacych materialow, o ktorych mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadow ustanowionym decyzja 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, mozliwych do ponownego uzycia, recyklingu i innego odzysku materialow, uwzgledniajac lokalne mozliwosci w tym zakresie jak rowniez rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadow w procesach zwiazanych z budowa i przebudowa, zgodnie z unijnym protokolem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektow oraz z uwzglednieniem najlepszych dostepnych technik, aby umozliwic usuwanie i bezpieczne obchodzenie sie z substancjami niebezpiecznymi oraz ulatwic ponowne uzycie i wysokiej jakosci recykling poprzez selektywne usuwanie materialow, z wykorzystaniem dostepnych systemow sortowania odpadow budowlanych.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego zwiekszenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?</p>	<p>X</p>	<p>Wsparcie bedzie ukierunkowane na realizacje inwestycji energooszczednych oraz w pelni odpowiadajacych wyzwaniom zielonej gospodarki. Modernizacja istniejacych obiektow bedzie polegac na zmniejszeniu energochlonnosci. Obiekty zostana wyposazone w rozwiazania przyjazne dla srodowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wplyw na zanieczyszczenie powietrza bedzie znikomym. Inwestycje beda wspieraly realizacje Europejskiego Zielonego ladu.</p>

<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	<p>X</p>	<p>Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.</p>
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)</p>			
<p>Cel środowiskowy</p>	<p>Pytanie</p>	<p>nie</p>	<p>Uzasadnienie merytoryczne</p>
<p>Łagodzenie zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		<p>Nie dotyczy</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód</p>		<p>Nie dotyczy</p>

	powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling	Czy oczekuje sie, ze srodek: (i) prowadzi do znacznego zwiekszenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub (ii) doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow lub (iii) spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?	X	W ramach dzialania przewiduje sie zarowno budowe nowych budynkow, jak i modernizacje juz istniejacych, realizacje prac ziemnych, realizacje innych obiektow infrastruktury turystycznej. Przewiduje sie stosowanie srodkow sluzacych gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchia postepowania z odpadami. Podejmowane beda starania na rzecz maksymalizacji wskaznika (wagowo) odpadow budowlanych i rozbiorkowych innych niz niebezpieczne (z wyjatkiem naturalnie wystepujacych materialow, o ktorych mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadow ustanowionym decyzja 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, mozliwych do ponownego uzycia, recyklingu i innego odzysku materialow, uwzgledniajac lokalne mozliwosci w tym zakresie jak rowniez rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadow w procesach zwiazanych z budowa i przebudowa, zgodnie z unijnym protokolem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektow oraz z uwzglednieniem najlepszych dostepnych technik, aby umozliwic usuwanie i bezpieczne obchodzenie sie z substancjami niebezpiecznymi oraz ulatwic ponowne uzycie i wysokiej jakosci recykling poprzez selektywne usuwanie materialow, z wykorzystaniem dostepnych systemow sortowania odpadow budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego zwiekszenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie bedzie ukierunkowane na realizacje inwestycji energooszczednych oraz w pelni odpowiadajacych wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dazycy bedzie do osiagniecia neutralnosc energetycznej, za modernizacja istniejacej kubatury bedzie polegac na zmniejszaniu

			<p>energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.</p>
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: wsparcie miejscowości uzdrowiskowych (rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych (posiadających status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej))</p>			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego		Nie dotyczy

	przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, rozwój infrastruktury turystycznej. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie

			materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: działania dot. terenów inwestycyjnych (tworzenie lub rozbudowa stref aktywności gospodarczej o przeznaczeniu przemysłowym / usługowym/ handlowym; przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz budowa nowoczesnych obiektów umożliwiających handel artykułami rolno-spożywczymi; budowanie kompetencji niezbędnych do zarządzania terenami inwestycyjnymi, pozyskiwanie nowych inwestorów)			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	W ramach działania mogą być realizowane projekty uwzględniające wsparcie inwestycyjne, m.in. poprzez budowę obiektów, przygotowanie terenów inwestycyjnych. Spełnienie wymagań NZEB w przypadku realizacji nowych budynków - wymagania dyrektywy EPBD w odniesieniu do budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej. Ponadto procesy produkcyjne powinny zapewnić minimalizację zużycia energii oraz zasobów naturalnych.
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Budynki mogą być narażone na fale upałów lub mrozów. Wymagana termoizolacja takich budynków przyczyni się do zagwarantowania komfortu cieplnego nawet przy ekstremalnie wysokich oraz niskich temperaturach. Pozwala to na uznanie środka za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu istniejących budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód		Nie dotyczy

	powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling	Czy oczekuje sie, ze srodek: (i) prowadzi do znacznego zwiekszenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub (ii) doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow lub (iii) spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?	X	W ramach dzialania beda realizowane projekty polegajace na rozbudowie lub modernizacji istniejacej infrastruktury. Możliwa jest budowa lub modernizacja budynkow. Zgodnie z Dyrektywa odpadowa 2008/98/WE (art. 11, ust. 2, pkt b), wymaganie dotyczace osiagniecia co najmniej 70% ponownego uzycia, recyklingu i odzysku odpadow budowlanych i rozbiorkowych zostanie wdrozone do krajowego porzadku prawnego. W związku z tym, automatycznie, dzialania ubiegajace sie o wsparcie, beda musialy wykazac spełnienie tego warunku.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego zwiekszenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?	X	W ramach dzialania beda realizowane projekty, w ktorych nacisk bedzie polozony na rozwój i udostępnienie terenow inwestycyjnych. Projekty nie beda wplywaly negatywnie na ochrone powietrza, gleb i wody. Pośrednio mogą przyczyniac sie do ograniczenia emisji do powietrza, wod i gleb przez wdrazanie nowoczesnych technologii w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody i gleby. Proces realizacji inwestycji prowadzony bedzie zgodnie z wymaganiami ochrone srodowiska przed zanieczyszczeniem.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: działania rewitalizacyjne (wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych; przebudowa, uporządkowanie przestrzeni publicznych, zdegradowanych terenów; wsparcie wielorodzinnych budynków mieszkalnych i poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych; prowadzenie działań animujących, aktywizujących lokalną społeczność; działania dotyczące podstawowej infrastruktury komunalnej oraz dróg lokalnych)			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód		Nie dotyczy

	powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling	Czy oczekuje sie, ze srodek: (i) prowadzi do znacznego zwiekszenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub (ii) doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow lub (iii) spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?	X	W ramach dzialania przewiduje sie m.in. przebudowe, remonty i modernizacje juz istniejacych budynkow, rozwój infrastruktury spolecznej i mieszkaniowej. Przewiduje sie stosowanie srodkow sluzacych gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchia postepowania z odpadami. Podejmowane beda starania na rzecz maksymalizacji wskaznika (wagowo) odpadow budowlanych i rozbiorkowych innych niz niebezpieczne (z wyjatzeniem naturalnie wystepujacych materialow, o ktorych mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadow ustanowionym decyzja 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, mozliwych do ponownego uzycia, recyklingu i innego odzysku materialow, uwzgledniajac lokalne mozliwosci w tym zakresie jak rowniez rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadow w procesach zwiazanych z budowa i przebudowa, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektow oraz z uwzglednieniem najlepszych dostepnych technik, aby umozliwic usuwanie i bezpieczne obchodzenie sie z substancjami niebezpiecznymi oraz ulatwic ponowne uzycie i wysokiej jakosci recykling poprzez selektywne usuwanie materialow, z wykorzystaniem dostepnych systemow sortowania odpadow budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego zwiekszenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie bedzie ukierunkowane na realizacje inwestycji energooszczednych oraz w pelni odpowiadajacych wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dazycy bedzie do osiagniecia neutralnoscii energetycznej, za modernizacja istniejacej kubatury bedzie polegac na zmniejszaniu

			<p>energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.</p>
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			

1.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP5(i))

5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny

możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: wsparcie miejscowości uzdrowiskowych (rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych (posiadających status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej))

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:

Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i

wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.

- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: działania dot. terenów inwestycyjnych (tworzenie lub rozbudowa stref aktywności gospodarczej o przeznaczeniu przemysłowym / usługowym/ handlowym; przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz budowa nowoczesnych obiektów umożliwiających handel artykułami rolno-spożywczymi; budowanie kompetencji niezbędnych do zarządzania terenami inwestycyjnymi, pozyskiwanie nowych inwestorów)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Łagodzenie zmian klimatu:** Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymaga, aby wszystkie nowe budynki były budynkami o niemal zerowym zużyciu energii do końca 2020 r. (w przypadku budynków publicznych w 2018 r.), tj. każdy nowy współfinansowany budynek, dla dowolnego celu, musi być budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii.

- **Adaptacja do zmian klimatu:** Należy przeprowadzić ocenę ryzyka i narażenia na zmianę klimatu oraz wdrożyć wszelkie niezbędne rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:** Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: działania rewitalizacyjne (wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych; przebudowa, uporządkowanie przestrzeni publicznych, zdegradowanych terenów; wsparcie wielorodzinnych budynków mieszkalnych i poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych; prowadzenie działań animujących, aktywizujących lokalną społeczność; działania dotyczące podstawowej infrastruktury komunalnej oraz dróg lokalnych)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu

ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOS.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:

Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

2. Cel szczegółowy 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie

2.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach CP5(ii)

5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie			
Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny

ochrona zasobów wodnych i morskich			oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrażona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czynić poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem

			zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrażona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium kwalifikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.

Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie.</p> <p>Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty, a jednocześnie tworząca przyjazne, otwarte miejsca spotkań i integracji społecznej. Stosowane rozwiązania w zakresie nowej infrastruktury turystycznej będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu w sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.</p>
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

2.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach w ramach CP5(ii)

5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie			
Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, poprzez konserwację, restaurację czy renowację. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż

	(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek:	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem

	<p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.</p>
<p><i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem</p>			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy

<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	<p>X</p>	<p>W ramach działania przewiduje się prace konserwatorskie, restauratorskie i zabezpieczające oraz towarzyszące prace budowlane. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola</p>	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	<p>X</p>	<p>Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Modernizacja istniejących obiektów będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza będzie znikomy. Inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</p>	<p>Czy przewiduje się, że środek:</p>	<p>X</p>	<p>Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem</p>

	(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub		Nie dotyczy

	(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	<p>Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, realizację prac ziemnych, realizację innych obiektów infrastruktury turystycznej. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.</p>
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	<p>Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na</p>

			zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakiegokolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

2.3 Środki łagodzące lub warunki dla inwestycji, które ograniczyłyby potencjalny negatywny wpływ danego rodzaju działania/projektu na cele środowiskowe (w ramach CP5(ii))

5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie

Typy działań: rozwój infrastruktury kultury (budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury; dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:**
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- **Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:**

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: ochrona i opieka nad zabytkami (wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z ich otoczeniem

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Typy działań: rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (budowa, odnowa i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych oraz tworzenie produktów turystycznych; budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności; budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej przy zbiornikach wodnych i ciekach naturalnych; budowa, przebudowa i rozwój schronisk)

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOŚ.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:
Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny

możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Priorytet 8. Sprawiedliwa transformacja Małopolski Zachodniej

1. Cel szczegółowy: Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach Priorytetu 8

Wsparcie ze środków FST			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: rynek pracy wspierający transformację (doradztwo zawodowe, rekwalifikacja, wsparcie w poszukiwaniu pracy i przepływie pracowników między pracodawcami, staże dla osób odchodzących z pracy w sektorze górniczym, okołogórniczym i firmach emisyjnych (GOE); szkolenia i kursy kwalifikacyjne oraz wsparcie doradcze; systemowe wsparcie dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej (szkolenia, dotacje))			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			

Typy działań: Wsparcie w zakresie: edukacja wspierająca transformację (organizacja dodatkowych zajęć szkolnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz kształtowanie świadomości mieszkańców; podnoszenie kompetencji administracji lokalnej; infrastruktura nowoczesnego szkolnictwa zawodowego i ustawicznego)

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: poprawa jakości życia mieszkańców jako element przeciwdziałania depopulacji (animowania aktywności mieszkańców, wspólnot lokalnych na rzecz rozwoju lokalnego i transformacji klimatycznej; działania na rzecz zachowania więzi społecznych i lokalnej tożsamości kulturowej; infrastruktura i usługi opiekuńcze na rzecz osób zależnych; fundusz kompleksowych rewitalizacji byłych osiedli górniczych i przyzakładowych, w tym zagospodarowanie przestrzeni publicznych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.

Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: rozwój lokalnych przedsiębiorstw (wsparcie tworzenia i rozwoju firm prowadzącego do tworzenia miejsc pracy; wsparcie działań na rzecz pozyskiwania inwestycji tworzących miejsca pracy w gminach górniczych; rozwój istniejących powiązań klastrowych opartych o lokalne potencjały i specjalizacje)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: upowszechnienie gospodarki o obiegu zamkniętym (wsparcie doradcze oraz inwestycyjne dla ograniczenia zużycia zasobów (w tym energii i wody) w procesach produkcyjnych i komunalnych; wsparcia dla wykorzystania gospodarczego odpadów, ścieków i osadów ściekowych oraz biomasy odpadowej; recyklingu odpadów)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględni rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia wpływu na obecny klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na charakter wsparcia nie przewiduje się wpływu działań na gospodarkę o obiegu zamkniętym, ani na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają charakter organizacyjny, dlatego nie będą prowadziły do znacznego zanieczyszczenia powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wdrożenie działania nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.
<i>WNIOSEK: Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: efektywność energetyczna, przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wzrost wykorzystania lokalnego potencjału OZE (wdrożenie rozwiązań w zakresie infrastruktury do produkcji energii z OZE, wytwarzania i magazynowania energii z OZE oraz rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie i społeczności energetycznych; zwiększenie wykorzystania OZE w ciepłownictwie systemowym oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych opartych na źródłach kogeneracyjnych, OZE oraz rozwoju i modernizacji lokalnych systemów ciepłowniczych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>środowiskowych wiązą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pośredni pozytywny wpływ na ten cel poprzez zmniejszenie zużycia paliw kopalnych. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. Mogą wystąpić jednak skutki w postaci lokalnego zwiększenia emisji do powietrza, które należy eliminować poprzez dobór metod i środków służących ochronie środowiska w procesach inwestycyjnych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Inwestycje realizowane przez podmioty uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu planowanych działań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Interwencja będzie ukierunkowana na przedsięwzięcia dot. pozyskania energii słonecznej, realizację małej energetyki wiatrowej, pozyskanie energii z biomasy i biogazu, ale także wzrost znaczenia wody. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizowanych działań związanych z OZE i infrastrukturą powiązaną na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działanie będzie wpływać pozytywnie na stopień wykorzystania zasobów nieodnawialnych poprzez zastąpienie ich OZE. Nastąpi pozytywny wpływ na gospodarkę odpadową, poprzez zmniejszenie ilości powstających odpadów, wynikające z racjonalnego zużycia zasobów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
Typy działań: Wsparcie w zakresie: budowa zintegrowanego, nowoczesnego i zeroemisyjnego systemu transportowego (inwestycje w infrastrukturę zrównoważonej mobilności miejskiej z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego; budowa zintegrowanego, nowoczesnego i zeroemisyjnego systemu transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą (w tym rozwój technologii wodorowych)			
<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiązą się z</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>

<i>koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”</i>			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma pośredni pozytywny wpływ na ten cel poprzez zmniejszenie zużycia paliw kopalnych. Środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. Mogą wystąpić jednak skutki w postaci lokalnego zwiększenia emisji do powietrza, które należy eliminować poprzez dobór metod i środków służących ochronie środowiska w procesach inwestycyjnych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Inwestycje realizowane przez podmioty uwzględniać powinny i obejmować ocenę dotyczącą ryzyka zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych (tutaj: budowa infrastruktury) wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych. Przewiduje się, że po zrealizowaniu inwestycji, pośrednio i bezpośrednio, w perspektywie długoterminowej, realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko wodne, w związku z prawdopodobnym zwiększaniem w transporcie udziału paliw alternatywnych. Powinno to spowodować zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, z których część przenika potem do wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Ze względu na swój charakter i zakres projektowanych inwestycji, działanie nie powinno mieć żadnego albo nie mieć znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą w odniesieniu do omawianego celu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania doprowadzą do zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Wykorzystanie zeroemisyjnego taboru komunikacji czy budowa ścieżek rowerowych, sprzyjająca zmianie modelu mobilności przez mieszkańców, przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Projekty realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów podczas prac budowlanych. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do

			powietrza wpłynie pośrednio pozytywnie na cel środowiskowy.
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: Wsparcie w zakresie: rewitalizacja lub odnowa terenów zdegradowanych oraz adaptacja obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu (nadanie terenom i obiektom przemysłowym i pogórnicyz nowych funkcji społecznych, gospodarczych i przyrodniczych z zachowaniem wysokich standardów środowiskowych - przedsięwzięcia uwzględnione w gminnych programach rewitalizacji; tworzenie niebiesko-zielonej infrastruktury w przestrzeni zurbanizowanej oraz na obszarach przemysłowych)</p>			
<p><i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i></p>	<p><i>Tak</i></p>	<p><i>Nie</i></p>	<p><i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i></p>
<p>Łagodzenie zmian klimatu</p>		<p>X</p>	<p>Wsparcie inwestycyjne w zakresie zdegradowanych obiektów budowlanych oraz zdegradowanych terenów, będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium kwalifikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>		<p>X</p>	<p>Wsparcie inwestycyjne w zakresie zdegradowanych obiektów budowlanych oraz zdegradowanych terenów, będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty. Stosowane rozwiązania będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu w sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich</p>		<p>X</p>	<p>Działanie nie będzie miało zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymywania ustalonych</p>

			poziomów i limitów w określonych pozwoleniach środowiskowych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

1.2 Ocena merytoryczna typów działań w ramach Priorytetu 8

Wsparcie ze środków FST			
Typy działań: Wsparcie w zakresie: efektywność energetyczna, przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wzrost wykorzystania lokalnego potencjału OZE (wdrożenie rozwiązań w zakresie infrastruktury do produkcji energii z OZE, wytwarzania i magazynowania energii z OZE oraz rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie i społeczności energetycznych; zwiększenie wykorzystania OZE w ciepłownictwie systemowym oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych opartych na źródłach kogeneracyjnych, OZE oraz rozwoju i modernizacji lokalnych systemów ciepłowniczych).			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie dotyczy
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub		Nie dotyczy

	(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji OZE. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu. W przypadku biogazowni na etapie eksploatacji mogą wystąpić emisje substancji złośliwych do powietrza, jednak przy zastosowaniu odpowiednich technologii hermetyzacji nie będą to emisje istotne. Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek emisji do wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje OZE oraz towarzysząca infrastruktura w fazie budowy i demontażu (a częściowo również w fazie eksploatacji) mogą wpływać na stan ekosystemów ze względu na potencjalne generowanie emisji i odpadów. W pozwoleniach środowiskowych odnoszących się do tych inwestycji należy wprowadzić wymagania minimalizujące tego rodzaju wpływy. Minimalizacja stopnia szkodliwości w tym obszarze jest technicznie wykonalna. Turbiny wiatrowe mogą stanowić zagrożenie dla ptaków. Z kolei budowa wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych może spowodować zakłócenia w funkcjonowaniu siedlisk. Energetyka wodna może powodować utrudnienia dla ichtiofauny i innych organizmów wodnych w sytuacji zmiany poziomu piętrzenia lub zmian reżimu hydrologicznego.

			<p>Pozytywnym długoterminowym aspektem realizacji inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, będzie poprawa stanu różnorodności biologicznej i obszarów chronionych w wyniku zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i racjonalnego zużycia zasobów.</p> <p>Lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana do każdego indywidualnego projektu realizowanego w ramach reformy pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>
<p>WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i></p>			
<p>Typy działań: Wsparcie w zakresie: rewitalizacja lub odnowa terenów zdegradowanych oraz adaptacja obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu (nadanie terenom i obiektom przemysłowym i pogórnym nowych funkcji społecznych, gospodarczych i przyrodniczych z zachowaniem wysokich standardów środowiskowych - przedsięwzięcia uwzględnione w gminnych programach rewitalizacji; tworzenie niebiesko-zielonej infrastruktury w przestrzeni zurbanizowanej oraz na obszarach przemysłowych)</p>			
Cel środowiskowy	Pytanie	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego		Nie dotyczy

	wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Nie dotyczy
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling	Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W ramach działania przewiduje się m.in. przebudowę, remonty i modernizację już istniejących budynków, rozwój infrastruktury społecznej gospodarczej. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z

			wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.
WNIOSEK: <i>Typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będą mieć jakkolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na ich naturę.</i>			

1.3 Ocena merytoryczna typów działań w ramach Priorytetu 8 (w ramach Priorytetu 8)

Wsparcie ze środków FST
<p>Typy działań: Wsparcie w zakresie: efektywność energetyczna, przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wzrost wykorzystania lokalnego potencjału OZE (wdrożenie rozwiązań w zakresie infrastruktury do produkcji energii z OZE, wytwarzania i magazynowania energii z OZE oraz rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie i społeczności energetycznych; zwiększenie wykorzystania OZE w ciepłownictwie systemowym oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych opartych na źródłach kogeneracyjnych, OZE oraz rozwoju i modernizacji lokalnych systemów ciepłowniczych).</p>
Środki łagodzące, warunki dla inwestycji
<p>Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.</p> <p>Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.</p> <p>Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOS) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOS.</p> <p>Wsparcie może być skierowane wyłącznie na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.</p> <p>Należy wspierać inwestycje o największym potencjale redukcji emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Inwestycje w elektrownie wodne będą ograniczone do działań dotyczących istniejących instalacji hydrotechnicznych.</p> <p>W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji. - Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: <ul style="list-style-type: none"> • W przypadku realizacji projektów OZE (zwłaszcza dużych) w ocenie powinny zostać uwzględnione aspekty związane z lokalizacją tych inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) i szlaków migracji zwierząt. • Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych. • Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).
<p>Typy działań: Wsparcie w zakresie: rewitalizacja lub odnowa terenów zdegradowanych oraz adaptacja obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu (nadanie terenom i obiektom przemysłowym i pogórnym nowych funkcji społecznych, gospodarczych i przyrodniczych z zachowaniem wysokich standardów środowiskowych - przedsięwzięcia uwzględnione w gminnych programach rewitalizacji; tworzenie niebiesko-zielonej infrastruktury w przestrzeni zurbanizowanej oraz na obszarach przemysłowych)</p>

Środki łagodzące, warunki dla inwestycji

Przy wyborze projektu/ inwestycji, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę zasobów wodnych, różnorodność biologiczną i zasady gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie wykorzystania materiałów.

Należy podejmować środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

Dla każdego projektu/ inwestycji powinno zostać wskazane, czy zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko (OOS) lub czy zostanie przeprowadzone postępowanie w celu ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą OOS.

W odniesieniu do poszczególnych celów środowiskowych, dla których stwierdzono możliwość wystąpienia potencjalnego negatywnego wpływu danego działania/projektu, należy:

- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling:

Projekty/ inwestycje w odniesieniu do tego celu środowiskowego, powinny obejmować zapewnienie, że:

- Ponieważ tego rodzaju projekty/ inwestycje obejmują działalność budowlaną, cel dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym jest również istotny, co wymaga od podmiotów prowadzących budowę zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z budowy (z wyłączeniem materiałów występujących naturalnie określonych w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy było przygotowane do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, w tym do wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Operatorzy powinni ograniczyć wytwarzanie odpadów podczas budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także ułatwiać ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
- Należy promować projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling.

- Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:

- Realizacja projektu/ inwestycji powinna odbywać się w sposób ograniczający emisję zanieczyszczeń do środowiska, zarówno na etapie realizacji i późniejszej eksploatacji.
- Jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren powinien zostać poddany badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, na przykład z wykorzystaniem normy ISO 18400.

- Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:

- Projekty/ inwestycje muszą być realizowane z wykorzystaniem odpowiednich środków ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów podczas prac budowlanych.
- Należy przygotować ekspertyzę ornitologiczną w przypadku przedsięwzięć obejmujących ingerencję w powłoki ścian i dachów budynków (wymiana pokryć).

Priorytet 9. Pomoc techniczna [EFRR, EFS+, FST]

1.1 Lista kontrolna do oceny typów działań w ramach Pomocy technicznej

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Charakter środka nie wpływa na ten cel.
WNIOSEK: Środek został oceniony jako zgodny z zasadą DNSH, ponieważ nie oczekuje się, że będzie mieć jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko ze względu na naturę.			